

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE PRÁVNÍ REGULACE SOUDNÍHO
PŘEKLADU A TLUMOČENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ A VE
FRANCIÍ**

Vedoucí práce: **JUDr., Mgr. Ivo Petřů, Ph.D.**

Autor práce: **Soňa Papoušková**

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3

2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 9. května 2013

.....
Soňa Papoušková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu této bakalářské práce JUDr. Mgr. Ivovi Petřů, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, kterými mi pomohl při vypracovávání této práce.

ANOTACE

Hlavním cílem této bakalářské práce je komparativní analýza české a francouzské právní úpravy soudního překladu a tlumočení a rozbor příslušné právní terminologie. Komparace tkví v porovnávání podobnosti a rozdílnosti obou právních úprav.

Práci jsem rozdělila do pěti velkých kapitol, které obsahují dílčí podkapitoly. V první kapitole podávám obecnou charakteristiku profese překladatele a tlumočnicka pro běžnou a soudní praxi. Ve druhé kapitole se zaměřuji na rozbor příslušné české právní úpravy, ze které vycházím při následném popisu povinností a práv tlumočnicka v České republice. Ve třetí kapitole popisuji stejnou problematiku jako v kapitole předchozí z pohledu francouzské právní úpravy. Obsahem čtvrté kapitoly je srovnání obou právních úprav. Pátá kapitola obsahuje francouzsko-český glosář a je zde rozebrána příslušná právní terminologie, týkající se soudního překladu a tlumočení.

ABSTRACT

The main aim of this bachelor thesis is comparison of the Czech and French legal regulation concerning court translation and interpretation and the analysis of the relevant legal terminology. Comparison is based on finding parallels and differences between above mentioned legal regulations.

Thesis is systematized into five main chapters and then further to the subchapters. The first chapter is general characteristic of translator and interpreter and also court translator and interpreter. The second chapter is analysis of the relevant Czech legal regulation, which leads me to follow-up description of interpreter's rights and duties in the Czech Republic. The third chapter is similar to the second one, but it aims on French legal regulation. The main comparison of both legal regulations is involved in the fourth chapter. The fifth chapter contains French-Czech glossary and analysis of the legal terminology related to court translation and interpretation.

Obsah

Úvod.....	9
1. Charakteristika profese překladatele a tlumočnicka pro běžnou a soudní praxi	11
1.1 Překladatel	11
1.2 Komunitní tlumočnick.....	12
1.2.1 Charakteristika tlumočnicka	12
1.3 Definice a význam soudního překladu a tlumočení.....	13
1.3.1 Tlumočení u soudu.....	15
1.3.2 Tlumočení pro policii.....	15
1.3.3 Tlumočení při uzavírání sňatku	16
1.4 Evropský právní rámec soudního tlumočení	16
2. Výkon činnosti soudního tlumočnicka (Česka republika).....	17
2.1 Vývoj právní úpravy	17
2.2 Soudní překladatel v České republice.....	18
2.3 Tlumočnick v České republice	18
2.4 Odborné podmínky pro jmenování tlumočnicka	19
2.5 Jmenování tlumočnicků.....	20
2.6 Seznam znalců a tlumočnicků	21
2.7 Povinnosti následující po jmenování tlumočnickem	22
2.7.1 Tlumočnický deník	22
2.7.2 Tlumočnická pečeť	22
2.7.3 Průkaz tlumočnicka	23
2.7.4 Tlumočnická doložka.....	23
2.8 Výkon činnosti.....	23
2.9 Odměňování.....	24
2.9.1 Zvýšení, snížení, odepření odměny	25
2.9.2 Vyúčtování odměny	26

2.9.3 Náhrada nákladů	26
2.10 Trestání tlumočnicků	27
2.10.1 Správní trestání	27
2.10.2 Trestní právo	28
2.11 Zánik a pozastavení výkonu	28
3. Výkon činnosti soudního tlumočnicka (Francie).....	30
3.1 Vývoj právní úpravy	30
3.2 Definice legálního pojmu pro soudního tlumočnicka a překladatele ve Francii	31
3.3 Odborné podmínky pro jmenování tlumočnicka	32
3.4 Jmenování tlumočnicků	33
3.5 Seznam znalců.....	36
a) Odvolací soud	37
b) Kasační soud	37
c) Další seznamy	37
3.6 Opětovný zápis	38
3.7 Povinnosti následující po jmenování tlumočnickem	38
3.7.1 Tlumočnický deník	39
3.7.2 Tlumočnická pečeť	39
3.7.3 Průkaz tlumočnicka	40
3.7.4 Tlumočnická doložka.....	40
3.8 Výkon činnosti.....	40
3.9 Odměňování.....	41
3.9.1 Zvýšení a snížení odměny.....	42
3.9.2 Vyúčtování.....	42
3.9.3 Náhrada nákladů	42
3.10 Trestání znalců.....	44
3.10.1 Správní trestání	44

3.10.2 Trestní právo	45
3.11 Zánik a pozastavení výkonu	45
4. Komparace právní regulace soudního překladu a tlumočení v České republice a ve Francii	47
4.1 Vývoj právní úpravy	47
4.2 Odborné podmínky pro jmenování	48
4.3 Jmenování	48
4.4 Seznam znalců a tlumočnicků	50
4.5 Povinnosti po jmenování tlumočnickem nebo znalcem	51
4.6 Výkon činnosti	52
4.7 Odměňování	52
4.8 Náhrada nákladů	53
4.9 Správní trestání	54
4.10 Zánik a pozastavení výkonu	55
5. Jazyková část	57
5.1 Glosář	57
5.2 Rozbor vybraných termínů a slovních spojení	59
Závěr	64
Résumé	66
Přílohy	69
Příloha 1: Vzor ročního přehledu o počtu vypracovaných tlumočnických posudků – Česká republika	69
Příloha 2: Vzor ročního přehledu svěřených posláních - Francie	70
Příloha 3: Vzor tlumočnické doložky – Česká republika	71
Příloha 4: Vzor tlumočnické doložky – Francie	71
Zdroje	72

Úvod

Předložená bakalářská práce pojednává, jak je z názvu této práce patrné, o srovnání právní úpravy soudního překladu a tlumočení v České republice a ve Francii a zahrnuje i jazykový rozbor příslušné právní terminologie.

Oblast soudního tlumočení a překladu mne zaujala až do té míry, že se připravuji na to stát se tlumočnickem a překladatelem pro soudní praxi, proto byl pro mne výběr tématu velice snadný. A zároveň se domnívám, že se jedná o téma velmi aktuální, neboť v České republice je mezi odborníky velmi diskutovaným tématem navrhovaná novela zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, který byl již dříve několikrát novelizován. Co se týká francouzské právní úpravy dané problematiky, v minulých letech prošla také novelami.

Přínosem mé bakalářské práce by mělo být podrobnější seznámení se s oběma právními úpravami a jejich vzájemná komparace, která je primárním cílem této práce. Myslím si, že se v mnohém budou lišit. Dle mého názoru bude česká právní úprava danou problematiku pojímat obecněji a francouzská právní úprava bude mnohem detailnější, nicméně méně přehledná.

K tomu, abych naplnila své cíle, rozčlením práci do pěti hlavních kapitol, které budou dále členěny na podkapitoly.

V první kapitole začnu obecnou charakteristikou profese překladatele a tlumočnicka pro běžnou a soudní praxi abych tím objasnila významný rozdíl mezi nimi. Poté navážu definicí soudního překladu a tlumočení a poukážu na jejich význam pro soudní praxi.

V druhé kapitole se budu řídit výhradně českou právní úpravou. Předně stručně analyzuji vývoj příslušné právní úpravy a na základě platných právních předpisů popíši výkon činnosti tlumočnicka v České republice jako takový, jeho vznik, změnu a zánik.

V kapitole tři budu postupovat obdobně jako v kapitole druhé, s tím rozdílem, že se budu řídit francouzskou právní úpravou.

Ve čtvrté kapitole provedu srovnání dané profese u nás a ve Francii, abych poukázala na nalezené rozdílnosti nebo případné shody. Současně v této kapitole vyhodnotím správnost mých výše uvedených hypotéz.

V poslední, páté, kapitole si stanovuji i sekundární cíl a to provést jazykový rozbor příslušné právní terminologie v oblasti soudního překladu a tlumočení. Hlavním důvodem je skutečnost, že studuji filologický obor a považuji za přínosné poukázat na

vybranou právní terminologii francouzského práva, která se liší od terminologie v právu českém. Současně vypracuji dvojjazyčný francouzsko-český glosář příslušných právních pojmů, které budou použity v této práci za použití překladových a výkladových slovníku.

V této bakalářské práci budu využívat metody deskriptivní a komparativní. Budu vycházet jak z knižních, tak i z internetových a ústních zdrojů. Primárními prameny pro mě představuje příslušná právní úprava, pro ČR zejména zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících“) a prováděcí předpis k tomuto zákonu vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 37/1967 Sb.“). Pro Francii hlavně zákon 2004_130 z 11. února 2004 s prováděcím nařízením 2004-1463 z 23. prosince 2004 a trestní zákoník. Dále budu čerpat převážně z elektronických pramenů, neboť většina adekvátních zdrojů je dostupná právě na internetu. Rozhovor mi poskytly dvě tlumočnice, v České republice PhDr. Dana Hypšová, a ve Francii paní Martine Cano. Na základě těchto setkání jsem si udělala předběžný náhled na rozdílnosti a podobnosti obou zemí, jak na právní úpravu tak hlavně na běžnou praxi.

1. Charakteristika profese překladatele a tlumočnicka pro běžnou a soudní praxi

V této úvodní kapitole nejdříve nastíním výkon profese překladatele a tlumočnicka v obecném pojetí, za účelem objasnění základních vlastností a dovedností, kterými by dobrý překladatel či tlumočnick měl oplývat. Na to navážu vymezením pojmu soudního tlumočnicka, dále charakteristikami typickými pro soudní tlumočnicky, abych se nakonec dostala k významu překladu a tlumočení pro soudní praxi, ale taktéž obecně pro praxi právní.

Podle Brejlové¹ lze překladatele popsat jako inteligentního jedince upřednostňujícího vlastní společnost, který je přátelský, tolerantní, spíše vážný, pečlivý a sebejistý a tlumočnicka jako inteligentního a emocionálně stabilního jedince, otevřeného ke změnám, jenž je společenský, sebejistý, rychlý, pohotový a asertivní. Tato definice se zdá být dobrým základem pro následný popis obou profesí.

1.1 Překladatel

Hlavním předpokladem pro pochopení a následovného správného překladu výchozího textu překladatelem je jeho znamenitá znalost jazyků, mezi kterými překládá. Nestačí však znalost pouze po stránce gramatické, ale i lexikální, syntaktické a sémantické, pro dokonalé porozumění textu. Dále se u překladatele očekává znalost i ostatních, např. nespisovných variant jazyka a kulturních rozdílů, které jsou patrné mezi jednotlivými státy a rasami. Je třeba proto myslet na to, že se nejedná se pouze o mezijazykový převod, ale také o převod mezikulturní a mezičasový.²Překladatel by neměl postrádat logické myšlení, dobrou paměť a schopnost koncentrace. Měl by byt přesný a spolehlivý, mít různorodou slovní zásobu, byt tvořivý, ale naopak nesmí svou osobitostí ovlivnit překlad příliš, protože by tímto mohl vytvořit dílo pozměněné od originálu, což se nepřipouští. Předpokládá se dobrá znalost práva země, ve které je překládáno a orientace v právu ostatních zemí, kde se mluví jazyky, ve kterých překladatel pracuje.

Překladatelovou předností je jistě tzv. *skutečnostní chápání textu, které podmínkou uměleckého zvládnutí překladu také proto, že při nesouměřitelnosti obou jazykových*

¹ BREJLOVÁ, D. *Osobnost konferenčního tlumočnicka a profesionálního překladatele*. s. 108. Diplomová práce. 2001. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/IMG/pdf/Sobolevi_ova_DP_hlavni__text.pdf

² HOCHÉL, B. *Preklad ako komunikácia*. 1990. Bratislava: Slovenský spisovateľ. ISBN: 80-220-0003-5

*materiálů není možná úplná významová shoda vyjádření mezi překladem a předlohou, a pak nestačí jazykově správný překlad, ale je nutná interpretace.*³

1.2 Komunitní tlumočnick

Cílem tlumočení není mechanické (popř. doslovné) převedení výchozího jazyka do cílového jazyka mezi řečníkem a adresátem ve formě sdělení, ale zásadní je převést smysl tohoto sdělení společně s řečnickovým záměrem, aby byl cíl celé komunikace totožný, jako kdyby řečník i adresát hovořili pouze spolu, stejným jazykem. Tlumočnick samozřejmě musí znát téma a další podrobnosti jako kdo, komu, co chce sdělit, na jakém místě a v jakém čase, aby tak mohl co nejlépe všem stranám komunikační situace napomoci k hladkému uskutečnění setkání. Tudiž tlumočení lze podle Sobolevičové⁴ výstižně definovat *jako druh zprostředkované mezijazykové a mezikulturní komunikace mezi lidmi hovořícími různými jazyky. Oproti práci překladatele se činnost tlumočnicka liší především tím, že tlumočnick coby prostředník umožňující komunikaci tlumočí zejména, s výjimkou tlumočení z listu, mluvený projev.*

1.2.1 Charakteristika tlumočnicka

Vlastnosti a znalosti tlumočnicka se velmi blíží těm překladatelovým. Stejně jako překladatel, i tlumočnick musí mít znamenitou znalost jazyků, ve kterých tlumočí, schopnost dělat více věcí najednou, koncentrace a logického myšlení. Avšak po stránce jazykové by měl mít více znalostí než překladatel. Jedná se zejména o stránku fonetickou a morfologickou. Pro výkon této profese je nezbytné, aby tlumočnick uměl plynule přecházet z jednoho tzv. výchozího jazyka do druhého tzv. cílového a aby byl schopný správně formulovat a stylizovat předávané sdělení.

Za další i u tlumočnicka jsou důležité co nejpodrobnější vědomosti o kulturách, z jejichž a do kterých jazyků se tlumočí. Je potřebné, aby sledoval dění ve světě, vytvořil si všeobecný přehled a samozřejmě aby se neustále sebevzdělával. Zkušení tlumočnicki již vědí, že musí věnovat dostatek pozornosti vlastnímu odpočinku a relaxaci, neboť pokud by tak neučinili, podstupují riziko selhávání, především, dlouhodobé paměti, pohotovosti a koncentrace.

³ LEVÝ, J. *Umění překladu*. s. 59. 1983. Praha. Panorama. ISBN: 978-80-87561-15-7

⁴ SOBOLEVIČOVÁ, R. *Vnímání překladatelské a tlumočnické profese v České republice. Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/IMG/pdf/Sobolevi_ova_DP_hlavni__text.pdf

Co se týká fyzických a psychických předpokladů, považuji za významné je zmínit, neboť z nich vyplývají ostatní schopnosti a dovednosti. Mezi ně patří *dobrý zdravotní stav, nervová odolnost a rovnováha, dobrý hlasový fond (výslovnost, hlasitost a přednes bez řečových vad), dechová kapacita a sluch.*⁵Zajisté jsou ovlivňujícími faktory tlumočnického výkonu i prostředí a podmínky, ve kterých se tlumočení odehrává.

Mezi dalšími tlumočnickovými vlastnostmi jsou vyzdvihovány jeho společenské schopnosti. V první řadě diskrétnost a neutralita. Dodržování etikety, zejména vhodnost oděvu, dochvilnost a chování přiměřené společnosti, ve které se nachází. V neposlední řadě by měl tlumočnick mít i zdravé sebevědomí.

*Tlumočnick z morálních důvodů zásadně nepřijímá zakázku, na kterou se nemůže řádně připravit, nebo na kterou svými schopnostmi nestačí. Stejně tak má právo odmítnout pracovat v nedůstojných podmínkách či v prostředí, které je pro něj z morálně etického hlediska nepřijatelné.*⁶

1.3 Definice a význam soudního překladu a tlumočení

Pro označení soudní tlumočení existuje dle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnických dvojí význam - jak ústní převod sdělení z jednoho jazyka do druhého, tak i vyhotovování soudních překladů pro státní orgány.

Soudní překlad je často nazýván úředním překladem či překladem s kulatým razítkem. Jak udává vyhláška č. 37/1967 Sb., soudní překlady jsou pevně spojeny s originálním textem dokumentu a to notářským způsobem⁷ (více v bodě 2.4.4). Soudní překladatelé proto doporučují k překladu dodat notářsky ověřenou kopii, aby nedošlo k situaci, kdy zákazník bude originál překládaného dokumentu potřebovat oddělený od soudního překladu. Nejvíce se překládají certifikáty, diplomy, osvědčení a vysvědčení výpisy z obchodního, živnostenského nebo trestního rejstříku, rodné, úmrtní a oddací listy, rozsudky a další podklady pro soudní instituce nebo zakládací smlouva společnosti či výpis z Obchodního rejstříku⁸.

⁵ ČEŇKOVÁ, I. *Úvod do teorie tlumočení*. s. 26. 2008. Praha. Česká komora tlumočnicků do znakového jazyka. ISBN: 978-80-87153-74-1

⁶ SOBOLEVIČOVÁ, R. *Vnímání překladatelské a tlumočnické profese v České republice*. s. 15. *Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/IMG/pdf/Sobolevi_ova_DP_hlavni__text.pdf

⁷ pečetním provázkem a osobní pečeti překladatele

⁸ PhDr. Dana Hypšová, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-15-08]. a Martine Cano, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-10-10].

Soudní tlumočení v ČR převážně nastává ve třech následujících situacích, tj. při policejním vyšetřování, v soudním řízení a při uzavírání sňatku. Méně četná jsou různá jednání právního charakteru.

V mezinárodním pojetí můžeme mluvit o *legal interpreting*, neboli tlumočení v právní oblasti, které má zastřešovat nejrůznější situace tlumočení, kromě soudního tlumočení také tlumočení na policii, tlumočení při kontaktu advokáta se svým klientem, tlumočení v azylovém řízení a celou řadu dalších situací.⁹

Dále můžeme tvrdit, že tlumočnický je článkem komunikační situace, který umožňuje průběh komunikace mezi orgánem veřejné moci a cizincem neovládající úřední jazyk dané země. Tím cizince staví do stejné pozice, v jaké by byl i rodilý mluvčí. Tlumočnický tímto dostává obrovskou moc, protože i na něm závisí výsledek konkrétní věci, např. trestního řízení. *U soudu se proplétají mnohdy nejasná dikce zákonů a právníký žargon na straně soudu a právníků s různě formální, spisovnou, zdvořilou, dialekticky nebo slangově zabarvenou mluvou na straně předvolaných účastníků (obžalovaný, svědci atd.).*¹⁰ Proto je velmi důležité, aby se tlumočnický uměl správně a přesně vyjadřovat, rozuměl právní terminologii, i různým dialektům, orientoval se v problematice práva a byl nestranný. U soudních překladů je pak zásadní formální a terminologická přesnost a v neposlední řadě spolehlivost a dodržování lhůt na odevzdání soudního překladu.

Představy osob zúčastněných tlumočení o tom, jakou roli by měl tlumočnický při zajišťování komunikace sehrávat, velmi ovlivňují podmínky pro výkon soudního tlumočení. Například při policejním výslechu mnohokrát nastává obtížná situace pro tlumočnický, pokud je přítomný i obhájce vyslychaného. Obhájce může často napadat správnost tlumočení a tím soudního tlumočnický uvádět do rozpaků a pochybností o sobě samotném.¹¹ Při soudním řízení mohou mít zúčastnění představu takovou, že by tlumočnický měl být prakticky neviditelný, avšak to je pro tlumočnický situace velmi stresující, jelikož on je hlavním komunikačním článkem, tedy osobou, která mluví za všechny zúčastněné strany.

⁹ BENMAMAN, V. *Legal interpreting by any other name is still legal interpreting.. The Critical Link: Interpreters in the community.* s. 181. 1997. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, Publishing Co.

¹⁰ SOJÁKOVÁ, J. *Postavení soudního tlumočnický v České republice.* s. 11. *Diplomová práce.* 2012. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120079747>

¹¹ PhDr. Dana Hypšová, *Ústní zdroj.* [cit. 2013-15-08].

1.3.1 Tlumočení u soudu

V soudním řízení¹² jsou kladeny obzvlášť vysoké nároky na kvalitu tlumočení, proto je velmi nutná dostatečná příprava tlumočnicka předem. Tzn. vyžádání si spisů s následným nastudováním případu.

Rozsypal¹³ sám poukazuje na důležitost přípravy jako je opis údajů z důležitých dokumentů, u nichž je předpoklad, že budou při ústním jednání čtena a pokud se ve spisu setká s odvoláním na právní předpis, je na místě udělat jeho kopii či přeložit do cílového jazyka.

Před začátkem řízení je dobré domluvit se se soudcem na zařazení přestávek a jejich délce, a dále jakým způsobem bude tlumočeno. Používá se konsektivní tlumočení, pro komunikaci se soudem a simultánní tlumočení, u kterého tlumočnick sedí vedle obžalovaného¹⁴ na lavici a tlumočí mu všechny potřebné informace šepotem do ucha. V některých případech se ovšem může stát, že tlumočnick během většiny řízení stojí, což mu značně ztěžuje práci.

1.3.2 Tlumočení pro policii

Tlumočení pro policii je první či konečnou fází, ke které je soudní tlumočnick přivolán. Trestní řád policii zavazuje relativně krátkými časovými lhůtami na podání návrhu na vzetí do vazby zadržené osoby po výsledku,¹⁵ tudíž zajištění tlumočnicka v případě, že v pozici poškozeného, svědka či jiné podobné pozici je osoba, která neovládá český jazyk, je sice obtížné, ale musí být velmi rychlé, jinak policie musí zadrženého propustit na svobodu.

Jak uvádí Rozsypal,¹⁶ jsou tato tlumočení méně formálního charakteru a probíhají ve více přátelské atmosféře. Ve většině případů se jedná o dopravní nehody a krádeže motorových vozidel resp. vloupání do nich. Všem zúčastněným vč. tlumočnicka je v průběhu výsledku umožněno sedět a vyšetřování lze v kterékoli chvíli přerušit, pokud o to některá ze zúčastněných osob požádá.

¹² Občanskoprávní řízení, trestněprávní řízení a správní řízení.

¹³ ROZSYPAL, K. Za vyšší úroveň tlumočení u soudů a veřejných orgánů. s. 22-23. *Soudní tlumočnick*. [online]. 2009. První vydání. Praha. [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/soudni-tlumocnik-1-09.pdf>

¹⁴ Při trestním řízení.

¹⁵ dle § 75 trestního řádu do 48 hodin

¹⁶ ROZSYPAL, K. Za vyšší úroveň tlumočení u soudů a veřejných orgánů. s. 22-23. *Soudní tlumočnick*. [online]. 2009. První vydání. Praha. [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/soudni-tlumocnik-1-09.pdf>

1.3.3 Tlumočení při uzavírání sňatku

Tlumočení při uzavírání sňatku je formální a slavnostní událost. Na tlumočnicka jsou kladeny vysoké nároky a očekávání. Opět musí být výborně připraven, tzn., vyžádá si *od příslušné matriky všechny potřebné texty vč. představování snoubenců matričním úředníkem, slavnostního projevu oddávajícího a předepsaných formálních dotazů*¹⁷. Také musí respektovat slavnostní styl události svým oděvem, celkovou úpravou zevnějšku, měl by také uzpůsobit styl mluvy, a tím dotvářet atmosféru události.

1.4 Evropský právní rámec soudního tlumočení

Švábová¹⁸ ve své diplomové práci přesně popisuje právní úpravu týkající se tlumočnicků v rámci evropské unie, kde uvádí jednotlivé ustanovení v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, v Listině základních práv Evropské unie dále pak v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950¹⁹, a také směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010. Jelikož zmiňovaná práce přesně vystihuje daný problém, nepovažuji za účinné opakovat již zpracované téma.

¹⁷ ROZSYPAL, K. Za vyšší úroveň tlumočení u soudů a veřejných orgánů. s. 22-23. *Soudní tlumočnick*. [online]. 2009. První vydání. Praha. [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/soudni-tlumocnik-1-09.pdf>

¹⁸ ŠVÁBOVÁ, K. *Soudní tlumočení jako komunikační proces*. s. 25-27. Diplomová práce. 2013. Praha: ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/109408/>

¹⁹ Čl. 6.3 „Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva: a. být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu; e. mít bezplatnou pomoc tlumočnicka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví.“

2. Výkon činnosti soudního tlumočnicka (Česka republika)

2.1 Vývoj právní úpravy

V České republice je činnost soudních tlumočnicků v platných právních předpisech upravena spolu s činností soudních znalců.

Listina základních práv a svobod²⁰ stanoví že „*kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočnicka*“. Citovaný článek *tak poskytuje základ pro právní úpravu tlumočnické činnosti v právním řádu České republiky.*²¹

První právní úpravou činnosti soudního tlumočnicka je Dvorský dekret č. 109/1835 sb.z.s., o soudních tlumočnickách ze dne 22. prosince 1835, který již není zachován. *V Československu je pak první právní úpravou této činnosti vládní nařízení č. 269/1939 Sb., o seznamech stálých soudních znalců*²². Následujícím zákonem byl až zákon č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnickách a vládní nařízení 76/1950 Sb. ze dne 6. června 1950 o odměně a náhradě hotových výloh stálých přísežných znalců a tlumočnicků. Po něm následoval zákon č. 47/1959 Sb., o úpravě právních poměrů znalců a tlumočnicků. V roce 1967 vchází v platnost zákon č. 36/1967 Sb., ze dne 6. dubna 1967 o znalcích a tlumočnickách, ve znění pozdějších předpisů, který byl proveden vyhláškou ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb. Tento zákon byl změněn k 30.6.2006 zákonem č. 322/2006 Sb., dále 1. 7. 2010 zákonem č. 227/2009 Sb. a naposledy zákonem č. 444/2011 Sb., který vešel v platnost 1. 1. 2012 a spolu s vyhláškou ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 tvoří doposud platnou právní úpravu.

Důvody pro vypracování novely byly následující: nedostatečná úprava státního dohledu nad činností tlumočnicků, nízká úroveň některých odborných překladů a nedodržování lhůt, odmítání provedení tlumočnických úkonů pro orgány veřejné moci, porušování povinnosti mlčenlivosti tlumočnicků. Mezi hlavní přínosy novely patří konkrétní vymezení přestupků tlumočnicků, zpřísnění podmínek pro jmenování tlumočnickem, zavedení povinnosti mlčenlivosti i po skončení tlumočnické činnosti, stanovení podmínek pro pozastavení práva vykonávat činnosti tlumočnicka a stanovení podmínek

²⁰ Čl. 37 odst. 4

²¹ GORGOLOVÁ, E. a spol. *Soudní tlumočení v teorii a v praxi*. s. 8. 2009. Praha. Prospektrum.

²² ŠVÁBOVÁ, K. *Soudní tlumočení jako komunikační proces*. s. 35. *Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/109408/>

pro zánik práva vykonávat činnosti tlumočnicka. Stanovuje i správní trestání tlumočnicků za jednotlivé správní delikty a následné postihy.²³

2.2 Soudní překladatel v České republice

Profese soudního překladatele z čistě formálního hlediska u nás, v České republice, neexistuje. Jediným existujícím legálním pojmem je „tlumočnick“, který je dle ust. § 3 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnicích jmenován ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu, ke kterému náleží. Ten v rámci výkonu své profese provádí i činnost překladatele, i přesto, že česká právní úprava nerozlišuje tlumočnicka a překladatele. Je to způsobeno tím, že činnost překladatele a tlumočnicka se v tomto oboru mnohdy překrývá. Například pokud tlumočnick tlumočí soudní řízení, je vhodné, aby překlady, týkající se projednávaného případu, vyhotovil on, jelikož je s tímto případem již obeznámen. *Do činnosti tlumočnicka vedle překladu a tlumočení i například přepis nahrávek či odposlechu*²⁴.

2.3 Tlumočnick v České republice

Hlavním rozdílem mezi komunitním a jmenovaným tlumočnickem (dále jen „tlumočnick“) spočívá v tom, že tlumočnick musí být stále, tzn. 24 hodin denně 7 dní v týdnu, k dispozici orgánům veřejné moci. Dle ust. §12 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnicích může tlumočnick odmítnout provést úkon pouze z vážného důvodu. Pokud se tlumočnick na určitý úkon necítí z důvodu pochybnosti o svých znalostech v dané věci, orgány veřejné moci akceptují jeho omluvu v případě, že se nejedná o neodkladnou potřebu soudního překladu či tlumočení.

Platí také, že pokud je uchazeč o jmenování tlumočnickem do této funkce jmenován, neznamená to, že je oprávněn tlumočit pouze u soudu, policii a pouze pro soud, policii, ale může tlumočit i na civilních a církevních svatbách. Nevylučuje se ani tlumočení pro stát, fyzické osoby a právnické osoby.²⁵

²³ AUTORSKÝ KOLEKTIV KST. Z tiskové konference ministra spravedlnosti konané 28.12. 2010 o tzv. „rychlé novele“. s. 13-15. *Soudní tlumočnick* [online]. 2010. Druhé vydání. Praha. [cit. 2013-11-05]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-0210-13-web2.pdf>

²⁴ ŠVÁBOVÁ, K. *Soudní tlumočení jako komunikační proces*. s. 25. *Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/109408/>

²⁵ GORGOLOVÁ, E. a spol. *Soudní tlumočení v teorii a v praxi*. s. 9. 2009. Praha. Prospektrum.

2.4 Odborné podmínky pro jmenování tlumočnicka

Uchazeč o jmenování tlumočnickem musí splnit podmínky uvedené v zákoně 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících v oddílu II ust. §4.

V České republice není aktuálními právními předpisy stanovena žádná konkrétní zkouška, kterou by uchazeč o jmenování tlumočnickem musel složit, ani není vymezen konkrétní obor na vysoké škole, který by měl absolvovat. Za splnění podmínky potřebných znalosti a zkušeností pro jmenování uchazeče tlumočnickem dle ust. § 4 odst. 1 písm. e) zákona o znalcích a tlumočnících, považují ministr spravedlnosti a předsedové krajských soudů následující podmínky. Tj. úspěšné absolvování magisterského studijního programu překladatelství a tlumočnictví či učitelství jazyka, filologie nebo jiného magisterského (popř. inženýrského) studijního programu. Pokud se jedná o rodilého mluvčího²⁶ splněním podmínky vzdělání je získání vysokoškolského vzdělání v jeho rodném jazyce. Pro rodilého mluvčího a absolventa inženýrského magisterského studia je stanovena povinnost absolvovat speciální státní zkoušky pro překladatelský a tlumočnický obor.

Po získání magisterského vysokoškolského titulu se uchazeč o jmenování tlumočnickem má zúčastnit speciální výuky neboli doplňkového studia pro tlumočnický a překladatelský obor v oblasti práva na právnické fakultě VŠ. Tato výuka je složena ze dvou částí. *Části A (česká právní terminologie) a části B (navazující jazykový seminář). Část A je třeba absolvovat u všech jazyků (tuto povinnost nemají absolventi právnických fakult VŠ), část B je třeba absolvovat u těch jazyků, u kterých je zaveden.*²⁷

Mezi další neoficiální podmínku pro jmenování tlumočnickem patří úspěšné absolvování speciálního kurzu pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem pořádaný Komorou soudních tlumočnicků ČR. *Na tomto kurzu získají uchazeči mnoho důležitých pro výkon profese soudního tlumočnicka.*²⁸

Mimo požadovaného doložení potřebných znalosti a zkušeností pro výkon profese je nutné k žádosti přiložit výpis z rejstříku trestů, čímž uchazeč potvrdí svou bezúhonnost

²⁶ osoba, jejímž rodným jazykem je daný jazyk

²⁷ AUTORSKÝ KOLEKTIV KST. Jednodenní kurzy pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem. s. 55. *Soudní tlumočnick* [online]. 2012. Mimořádné dvojčíslo. Praha. [cit. 2013-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-2012-16-web.pdf>

²⁸ Načteno z: www.kstcr.cz

a prokázat přinejmenším 5 let aktivní praxe v oboru, přičemž převážnou část praxe musí získat až po ukončení studia. Poté musí uchazeč se svým jmenováním souhlasit.

2.5 Jmenování tlumočnicků

V České republice je pro výkon tlumočnické činnosti povinné být do této funkce jmenován. Tlumočnický jmenuje ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících ministr spravedlnosti, nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen.

Ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., zákona o znalcích a tlumočnících obsahuje výčet případů, ve kterých jmenuje tlumočnický ministr spravedlnosti a v ust. § 1 odst. 2 uvádí, že předseda krajského soudu jmenuje a odvolává tlumočnický v ostatních případech neuvedených v § 1 odst. 1, a to tlumočnický, kteří mají trvalé bydliště v obvodu příslušného krajského soudu.²⁹

K výběru osob pro funkci dochází na základě výběru mezi osobami, které splňují podmínky pro jmenování dle § 4 zákona č. 36/1967 Sb. Dle druhého odstavce následujícího paragrafu a ust. §2 vyhlášky č. 37/1967 Sb. mohou návrh na jmenování tlumočnickem podat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy a hospodářské a společenské organizace v součinnosti s krajskými soudy nebo i osoby, které o jmenování sami požádali. Písemná žádost o jmenování se podává u krajského soudu příslušného k místu trvalého bydliště uchazeče.³⁰ Uchazeči poté musí krajskému soudu doložit splnění odborných podmínek pro jmenování.³¹

Krajské soudy jmenují tlumočnický dvakrát ročně obvykle na jaře a na podzim. Dle ust. § 2 odst. 4 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících je třeba pro každý jazyk jmenovat tolik tlumočnicků, aby jejich počet stačil pokrýt potřebu tlumočnických úkonů, aniž by jednotliví tlumočnický museli být neúměrně zatěžováni výkonem tlumočnické činnosti. Pokud je počet tlumočnicků pro daný jazyk dostatečný, soud nemá povinnost uchazeče tlumočnickem jmenovat, i v případě, kdy uchazeč splní všechny podmínky pro jmenování, protože na jmenování není právní nárok. Nic ovšem neúspěšnému uchazeči nebrání v opakovaném podání žádosti.

²⁹ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Jak mám postupovat, chci -li se stát soudním tlumočnickem?* [online]. 2013. [cit. 2013-09-10]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=5119&d=9254>

³⁰ Načteno z: www.kstcr.cz

³¹ zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Pokud tlumočník splní všechny podmínky a je jmenovacím dekretem jmenován k výkonu tlumočnické činnosti, má povinnost v souladu se zákonem³² složit slib do rukou orgánu, který jej jmenoval.

Slib zní: „*Slibuji, že při své tlumočnické činnosti budu přesně dodržovat právní předpisy, že tlumočnickou činnost budu konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že budu plně využívat všech svých znalostí a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu tlumočnické činnosti dozvěděl.*“

Po jmenování a složení slibu je tlumočník zapsán na seznam tlumočnicků příslušného krajského soudu. Za jmenování vč. zapsání do seznamu tlumočnicků musí podle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů zaplatit poplatek ve výši 1000,- Kč.

Konkrétní informace a požadavky k žádosti o jmenování sdělují pracovníci oddělení znalců a tlumočnicků na jednotlivých krajských soudech.

V oddílu IV zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících podle ust. § 2 a § 24 mohou být osoby nezapsané do seznamu tlumočnicků výjimečně ustanoveny tlumočníky v řízení před orgány veřejné moci, a to pouze v případech uvedených v ust. § 24 odst. 1. V následujícím odstavci zákon uvádí, že tlumočník nemůže provést tlumočnický úkon, dokud nesložil slib podle ust. § 6 odst. 2.

2.6 Seznam znalců a tlumočnicků

Vedení seznamu znalců a tlumočnicků (dále jen „seznam“) upravuje ust. §4 a §5 vyhlášky č. 37/1967 Sb. a ust. §7 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících. „*Krajský soud při zápisu do seznamu přiděl tlumočnickovi, který dosud nemá přiděleno identifikační číslo osoby, identifikační číslo osoby poskytnuté správcem základního registru osob.*“³³ Seznam vede každý krajský soud. Dle ust. § 4 odst. 3 musí krajské a okresní soudy zajistit veřejný přístup k seznamu, aby do něj každý mohl nahlédnout, na což upozorní vývěskou v soudní budově. *Centrální seznam znalců a tlumočnicků je veden Ministerstvem spravedlnosti.*³⁴ Je souhrnem seznamu krajských soudu. V současnosti je seznam dostupný také v elektronické podobě na internetové adrese <http://www.justice.cz>. Zde můžete najít základní informace o zapsaných tlumočnících (u

³² §6 odst. 2 zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

³³ §26 odst. 5a, odst. 4-8 zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

³⁴ §5 vyhláška č. 37/1967 Sb.

kterého krajského soudu je do seznamu zapsán, jméno a příjmení tlumočnicka, titul, adresa bydliště, telefonní číslo a e-mailová adresa). Počet soudních tlumočnicků pro všechny dostupné jazyky je 3376 zapsaných tlumočnicků k 3. 5. 2014. Pokud změní tlumočnicka bydliště, musí to neprodleně sdělit krajskému soudu, v jehož obvodu je zapsán do seznamu.

2.7 Povinnosti následující po jmenování tlumočnickem

Po zapsání do seznamu příslušného krajského soudu obdrží tlumočnicka tlumočnický deník spolu s potvrzením, které jej opravňuje nechat si vyhotovit tlumočnickou pečeť.³⁵ Dále mu je vystaven průkaz tlumočnicka, obdrží i vzor tlumočnické doložky v českém jazyce a vzor ročního přehledu.³⁶ *Pro řádné vykonání tlumočnického úkonu musí mít s sebou tlumočnicka vždy občanský průkaz, tlumočnický průkaz a tlumočnickou pečeť.*³⁷

2.7.1 Tlumočnický deník

Vést tlumočnický deník je pro tlumočnicky povinností. Je možné vést ho buď v listinné, nebo v elektronické podobě. Skládá se z očíslovaných a pevně spojených listů a krajský soud opatří deník pečeti s uvedením počtu listů deníku. Do deníku se zapisuje provedení všech tlumočnických úkonů, jejich předmět, pro koho byla činnost provedena³⁸, odměny a výlohy a den jejich proplacení. Krajský soud se může občasnými prohlídkami deníku přesvědčit o jeho řádném vedení, platí však, že 1 krát ročně tlumočnicka předkládá deník oddělení pro znalce a tlumočnicky příslušného krajského soudu ke kontrole. Spolu s deníkem předá výše zmíněný přehled, kde se pro statistické účely uvádí počet provedených tlumočnických úkonů.³⁹ Termíny předkládání deníku stanovují jednotlivé krajské soudy individuálně. Například Krajský soud v Českých Budějovicích stanovil termín odevzdání do 31. dubna následujícího roku.⁴⁰

2.7.2 Tlumočnická pečeť

Dle ust. § 7 vyhlášky č. 37/1967 Sb. je tlumočnicka povinen používat při výkonu vlastní tlumočnickou pečeť, kterou si zakoupí na vlastní náklady po obdržení potvrzení krajského soudu opravňujícího ho k objednávce a převzetí pečeti. Bez tohoto potvrzení není možné pečeť zakoupit. Pečeť je kulatá a v jednotné úpravě. Obsahuje státní znak,

³⁵ Načteno z: www.kstcr.cz

³⁶ Viz. příloha 1

³⁷ ŠVÁBOVÁ, K. *Soudní tlumočení jako komunikační proces*. s. 44. *Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/109408/>

³⁸ Pro jaký orgán veřejné moci nebo osobu, která si tlumočnický úkon (popř. soudní překlad) objednala.

³⁹ §8 vyhlášky č. 37/1967 Sb. a §15 Zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnických

⁴⁰ PhDr. Dana Hypšová, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-15-08].

jméno tlumočnicka s uvedením tlumočnické funkce a jazyka (popř. jazyků). *V dnešní době má pečeť zpravidla podobu červeného kulatého razítka.*⁴¹ Otisk pečeti je povinen tlumočnick připojit ke každému ověřovanému překladu.⁴²

Zneužití státní pečeti či úředního razítka se, dle ust. §349 trestního zákoníku, trestá odnětím svobody až na 1 rok nebo zákazem činnosti.

2.7.3 Průkaz tlumočnicka

*V současné době průkaz tlumočnicka obsahuje údaje o soudu, kterým byl jmenován, jméno, příjmení a titul tlumočnicka, jazyk, pro který byl tlumočnick jmenován, a jednací číslo usnesení o jmenování.*⁴³ Tento průkaz tlumočnick nemusí nosit stále u sebe, obecně totiž platí, že mu stačí před tlumočením prokázat se občanským průkazem.⁴⁴

2.7.4 Tlumočnická doložka

Pokud tlumočnick podává písemný překlad, musí se řídit základní stanovenou úpravou, tj. na první straně uvede, z kterého jazyka byl překlad proveden a na poslední straně připojí tlumočnickou doložku. *Tlumočnická doložka se napíše perem nebo strojem, popřípadě se připojí otiskem razítka.*⁴⁵ Pokud tlumočnick provádí tlumočení před státním orgánem, uzavře jej údaji, které se při písemném překladu uvádějí v tlumočnické doložce.⁴⁶

2.8 Výkon činnosti

Tlumočnick je vázán mnoha povinnostmi.⁴⁷ Především má svou činnost vykonávat osobně, řádně, ve stanovené lhůtě, jazyce a odvětví, pro které byl jmenován, nestranně a nezávisle. Mlčenlivost patří mezi základní profesní pravidlo. Patří sem veškeré informace, které se tlumočnick dozvěděl v souvislosti s výkonem své činnosti, a její zachovávání trvá i po skončení úkonu. Orgán veřejné moci, který tlumočnicka ustanovil, ho může mlčenlivosti zprostit. Zákon se vztahuje i na konzultanty, kteří jsou předem povinně písemně poučeni.

⁴¹ PhDr. Dana Hypšová, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-15-08].

⁴² § 13 zákona č. 36/1967Sb. o znalcích a tlumočnických

⁴³ GORGOLOVÁ, E. a spol. *Soudní tlumočení v teorii a v praxi*. s. 10. 2009. Praha: Prospektrum.

⁴⁴ V minulosti byly náležitosti průkazu tlumočnicka upraveny v Instrukci Ministerstva spravedlnosti ze dne 16. srpna 2012228/2012-OSD-ZN o průkazech znalců a tlumočnicků, ale tato instrukce byla zrušena Instrukcí Ministerstva spravedlnosti ze dne 11. února 2011, kterou se stanoví podrobnosti o průkazech znalců a tlumočnicků 18/2010-OD-ZN.

⁴⁵ §14 vyhlášky č. 37/1967Sb.

⁴⁶ Viz příloha 3.

⁴⁷ §8 – 16 Zákona č. 36/1967Sb., o znalcích a tlumočnických

Tlumočnickům se doporučuje uzavřít pojištění o odpovědnosti za škodu, které kryje škody způsobené jinému v souvislosti s profesní činností s možností připojištění odpovědnosti za věci převzaté za účelem provedení své činnosti a rozšíření krytí škod i na území Evropy a celého světa mimo USA a Kanady. Výpočet je odstupňován od výše ročního příjmu a zvolené pojistné částky.⁴⁸

2.9 Odměňování

Odměny a náhrady nákladů za tlumočnické úkony stanovuje zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících v ust. §17 – 19 a dále oddíl IV vyhlášky č. 37/1967 Sb.

Tlumočníci nevykonávají svou činnost za mzdu dle zákoníku práce, ale právo na odměnu jim za provedení tlumočnického úkonu vzniká. Pokud se jedná o zadání orgánem veřejné moci, výše odměny se řídí prováděcím právním předpisem, v případě zadání jinou osobou se odměna stanovuje smlouvou mezi nimi. Pokud ve smlouvě není dohodnuto jinak, tato odměna zahrnuje i náhradu nákladů.

V prvním případě uvedeném v předchozím odstavci se jedná o odměny vyměřované dle tarifní sazby.

Tabulka č. 1 Tarifní sazby za tlumočení a překlad

Ústní / písemný překlad	Minimální sazba v Kč	Maximální sazba v Kč
Při ústním překladu z cizího jazyka do češtiny nebo naopak za 1 hodinu ⁴⁹	100 ⁵⁰	350 ⁵¹
Při ústním překladu z cizího jazyka do cizího jazyka za 1 hodinu	150	350
Při písemném překladu z cizího jazyka do češtiny a naopak za 1 stránku ⁵²	100	350

⁴⁸ PAŤALOVÁ, V. *Pojištění odpovědnosti za škodu*. [online]. 2014. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: http://www.jtunion.org/spip/article.php3?id_article=10

⁴⁹ Je-li k provedení tlumočnického úkonu třeba méně než jedné hodiny, náleží odměna za celou hodinu. Poslední započatá hodina se započte celá, s výjimkou případu, kdy tlumočnick v této době pokračuje v dalším tlumočnickém úkonu. §24 (1) Vyhláška č. 37/1967 Sb.

⁵⁰ Do roku 2003 75Kč (změněno vyhláškou č. 432/2002 Sb.).

⁵¹ Do roku 2003 125Kč (změněno vyhláškou č. 432/2002 Sb.).

Při písemném překladu z cizího jazyka do cizího jazyka za 1 stránku	150	350
Za jazykovou revizi překladu 1 stránky	30	90
Za jazykovou revizi překladu v případě kompletního přepracování 1 stránky	Dle §17 ⁵³	Dle §17 ⁵⁴

Z výpočtů pana Bradáče⁵⁵ (2012) jasně vyplývá, že tlumočné je prokazatelně nedostačující. Hodinová sazba totiž při průměrném platu v České republice činí nejméně 470 Kč a u kvalifikované práce je ještě vyšší. Problém je na straně Ministerstva vnitra, které nesouhlasí s návrhem ministerstva spravedlnosti o navýšení odměn tlumočnicků (a znalců) s odůvodněním, že musí šetřit. Výpočty pana Bradáče ukazují realitu, že ani maximální sazba 350 Kč za hodinu neodpovídá ani průměrnému platu v České republice, tzn. je nižší o 54%. Porovnáme-li tlumočné v referenčním rámci srovnatelných profesních odměn (např. advokátní tarif, odměny insolventních správců) shledáme, že výše odměny, vzhledem k náročnosti úkonu je neadekvátní.

2.9.1 Zvýšení, snížení, odepření odměny

Pokud tlumočnick provedl úkon nekvalitně nebo se zpožděním, může být jeho odměna snížena až na polovinu, avšak jestliže jde o zvlášť nekvalitní provedení úkonu, může mu být odměna zcela odepřena. Naopak, pokud se jedná o náročné či jinak ztížené podmínky, má nárok na zvýšení odměny.

⁵² Jednou stránkou překladu se rozumí text psaný strojem obsahující 30 řádků o 60 úhozech včetně mezer, Nedokončená stránka se posuzuje jako celá, uzavírá-li text nebo jeho ucelenou část. §24 (2) vyhláška č. 37/1967 Sb.

⁵³ zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnických

⁵⁴ zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnických

⁵⁵ BRADÁČ, A. K odměňování znalecké činnosti v ČR . s. 83-91. Soudní tlumočnick [online]. 2012. Mimořádné dvojčíslo. Praha. [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-2012-16-web.pdf>

Tabulka č. 2 Procentní sazby v případě zvýšení odměny

Zvýšení ⁵⁶ až o:	Dle § 17 (1) 1 pol. 1 a 2	Dle § 17 (1) 1 pol. 3 a 4
10%	Tlumočení afrických a asijských jazyků	Ve styku s hluchoněnými, jsou-li stíženi duševní chorobou
20%	Tlumočení projevů zvláště náročných na přesnost nebo odbornost	V případě jiné náročnosti překladu, zejména jde-li o text špatně čitelný
30%	_____	Překlad je pořizován z magnetofonového nebo jiného zvukového záznamu
50%	V případě jiné náročnosti, zejména spěšné provedení úkonu, či v den pracovního volna, klidu nebo v noci	_____

2.9.2 Vyúčtování odměny

Vyúčtovat odměnu je tlumočnick povinen zároveň s provedením tlumočnického úkonu. O její výši rozhodne orgán, který tlumočnicka ustanovil nejpozději do 2 měsíců od provedení tlumočnického úkonu. Dle ust. § 29 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) je proti usnesení orgánu přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. Odměnu s případnými náhradami hotových výdajů uhradí nejpozději do 30 dnů od jejich přiznání.⁵⁷ V rozhodnutí uvede orgán důvody, podle jakých rozhodl o jednotlivých položkách a uvede také odkaz na příslušné ustanovení ve vyhlášce či zákoně.

2.9.3 Náhrada nákladů

Zákon uvádí právo na náhradu nákladů, které tlumočnick účelně vynaložil v souvislosti s tlumočnickým úkonem, zejména cestovní výdaje, náhradu ušlého výdělku a náklady spojené s přibráním pracovníků pro pomocné práce. V posledním případě nárok na náhradu vzniká, pouze pokud orgán veřejné moci výslovně souhlasil s přibráním konzultanta. Náhrada je poskytována na základě předložených dokladů.

⁵⁶ Zvýšení lze slučovat.

⁵⁷ V běžné praxi jsou známy i konkrétní případy, kdy odměna a náhrada nákladů není tlumočnickům proplácena včas. SCHOVANCOVÁ, J. Žádost adresovaná ministrovi vnitra ve věci dodržování platné právní úpravy na útvarech policie ČR při stanovení odměny soudním tlumočnickům. s. 41-45. *Soudní tlumočnick*. [online]. 2009. Druhé vydání. Praha. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/tlumocnik-2-s36-52-2.pdf>

Dále má tlumočnický nárok na poskytnutí zálohy na úhradu nákladů uvedené v §28 odst. 1. vyhlášky č. 37/1967 Sb., ale tak aby nedocházelo k přeplatkům.

a) Náhrada cestovních výdajů

Počítají se zde také stěhovací a jiné výdaje při pracovních cestách upravené obecnými předpisy.

b) Náhrada mzdy

Ustanovení § 18 odst. 3 zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících říká, že tlumočnický, který je v pracovním poměru, nemá nárok na náhradu mzdy v případě předvolání k orgánu veřejné moci. Vyhláška č. 37/1967 Sb. uvádí, že jedná-li se o dobu, která se kryje s jeho pracovní dobou, má nárok jak na náhradu mzdy, tak na čekací dobu a dobu strávenou na cestě⁵⁸ k jednání a zpět. Při uplatnění nároku je postup obdobný jako v případě náhrady mzdy svědka.

c) Neuskutečněné jednání

V praxi se stává, že soud tlumočnicka neinformuje o zrušení jednání, na kterém má tlumočit. Ten si blokuje někdy i celý den, a pokud tuto dobu nepokryje překladem, jde o ušlý zisk, protože *soudy neumožňují proplacení odměny za jednání, která se nekonají*⁵⁹.

2.10 Trestání tlumočnicků

2.10.1 Správní trestání

Správní delikty jsou upraveny oddílem V a VI zákona č.36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Dále se přestupky řídí zákonem o přestupcích nebo, trestné činy trestním zákoníkem. V prvním stupni jsou posuzovány monokratickým orgánem veřejné moci⁶⁰ V druhém stupni, v odvolacím řízení podle správního řádu, rozhoduje stejný orgán nebo sám ministr spravedlnosti. Zákon obsahuje disciplinární soustavu správních deliktů profesně kárné povahy. Taxativní výčet přestupků je obsažen v §25a (1). Za tyto přestupky je maximální pokuta pro písm. b), f), g) či h) 50.000,- Kč a pro zbylé pokuta činí v maximální výši 100.000,-Kč. V odůvodněném případě je tlumočnický vyškrtnut ze seznamu. Dále je uveden přestupek neoprávněného vydávání se za tlumočnicka, za který

⁵⁸ „Náhrada za promeškaný čas příslušné předpisy Ministerstva spravedlnosti tlumočnicků nepřiznávají. Tato náhrada je přiznávána, a to ve výši 200 Kč/h, jen právníkům profesím, tj. advokátům, notářům a exekutorům.“ BRADÁČ, A. K odměňování znalecké činnosti v ČR . s. 83-91. *Soudní tlumočnick* [online]. 2012. Mimořádné dvojčíslo. Praha. [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-2012-16-web.pdf>

⁵⁹ Maximální náhrada je vyměřena tarifem za 1 hodinu tlumočení.

⁶⁰ Ministerstvem spravedlnosti či předsedou krajského soudu.

lze uložit pokutu až do hodnoty 200.000,- Kč. Pokuty jsou splatné do 30dnů. Pokud je tlumočnick uznán vinným, musí být tato skutečnost zaznamenána nejpozději do 15 pracovních dnů ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci.

Udělovány jsou dva tresty. Zaprvé výstraha, která podléhá skutkovému dokazování i *minulých skutků delikt ní povahy, a tudíž* musí jít o písemnou výstrahu pravomocně udělenou v případě, že je tlumočnick shledán vinným a to dle §25d) a e) ministerstvem spravedlnosti či předsedou krajského soudu, kteří si mohou si vyžádat vyjádření poradního orgánu či postoj profesních nebo zájmových sdružení tlumočnicků. „*Vinný a potrestaný tlumočnick je povinen snášet doživotní trest výstrahy bez možnosti individuální milosti nebo amnestie.*“⁶¹ Jedná se o mírné tresty za již spáchaný správní delikt, sledující nápravný, výchovný cíl. Za druhé se jedná o již zmíněný správní trest odvolání z veřejného úřadu tlumočnicka, který končí jeho vyškrtnutím ze seznamu. K tomuto dochází, pokud tlumočnick i přes výstrahu neplní nebo porušuje své veřejnoprávní povinnosti stanovené zákonem.

Každý z výše uvedených postihů znamená ztrátu odborné bezúhonnosti a neblaze se promítá na pověsti tlumočnicka, může na něj mít i osobní dopad. Proto je velmi důležité, aby postihy byly přiměřené konkrétním okolnostem případu, jako například míra a způsob porušení povinnosti.

2.10.2 Trestní právo

Pokud tlumočnick nesprávně, hrubě zkresleně nebo neúplně tlumočí nebo písemně překládá, hrozí mu dle závažnosti jeho provinění v souladu s ustanovením § 347 trestního zákoníku, buď odnětí svobody maximálně na 2 roky nebo 6 měsíců až 3 roky nebo zákaz činnosti v obou těchto případech. Trest odnětí svobody za nejzávažnější činy je stanoven od 2 let až do 10 let.

2.11 Zánik a pozastavení výkonu

Krajský soud nebo ministerstvo spravedlnosti vyškrtne tlumočnicka ze seznamu znalců a tlumočnicků, zanikne-li mu právo vykonávat tlumočnickou činnost⁶² a to v maximální lhůtě 15 pracovních dnů ode dne vykonatelnosti zániku funkce. *Tlumočnick v této lhůtě*

⁶¹ TELEČ, I. (16. 12 2010). Správní trestání znalců a tlumočnicků. *Právní rádce*. [online]. 16. 12 2010. [cit. 2013-11-04]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-48644770-spravni-trestani-znalcu-a-tlumocniku-sup-1-sup>

⁶² V případech uvedených v §20a a b zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích.

*musí ministerstvu odevzdat průkaz a textovou část úřední pečeti.*⁶³ Odvolání musí splnit jak hmotněprávní předpoklad, tj. uznání tlumočnicka vinným úmyslně nebo nedbalostně zaviněným porušením právní povinnosti při výkonu, tak předpoklad administrativního zákazu činnosti tlumočnicka v příslušném jazyce.

Vyškrtnutím dojde také k zániku povinností, ukládaných zákonem, ale naopak povinnost mlčenlivosti je zachována i po vyškrtnutí.⁶⁴

V určitých případech dochází k pozastavení práva vykonávat činnost tlumočnicka. Z vážných důvodů může tlumočnick požádat ministerstvo spravedlnosti nebo předsedu krajského soudu o pozastavení činnosti na dobu nepřesahující 4 roky, nebo tyto subjekty mohou pozastavit právo vykonávat činnost i bez návrhu, a to z důvodů taxativně vyměřených v ust. §20 odstavci 1 v bodech a) b) c), načež zaznamenají tuto skutečnost bez odkladu⁶⁵ do seznamu znaleců a tlumočnicků. Tlumočnick není oprávněn během této doby vykonávat tlumočnickou činnost.

⁶³ ULLRICH, L. (26. 10 2011). Měla by se ČR inspirovat slovenskou právní úpravou znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti? *Právní rádce*. [online]. 26. 10 2011. [cit. 2013-11-18] Dostupné z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-53404040-mela-by-se-cr-inspirovat-slovenskou-pravni-upravou-znalecke-tlumocnicke-a-prekladatelske-cinnosti%3E>

⁶⁴ ULLRICH, L. (26. 10 2011). Měla by se ČR inspirovat slovenskou právní úpravou znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti? *Právní rádce*. [online]. 26. 10 2011. [cit. 2013-11-18] Dostupné z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-53404040-mela-by-se-cr-inspirovat-slovenskou-pravni-upravou-znalecke-tlumocnicke-a-prekladatelske-cinnosti%3E>

⁶⁵ Do 15-ti pracovních dnů.

3. Výkon činnosti soudního tlumočníka (Francie)

3.1 Vývoj právní úpravy

Soudní znaleství bylo rámcově vytvořeno v 19. století.⁶⁶ První návrh senátu o sepsání seznamu znalců mu bylo předloženo v roce 1880.⁶⁷ První seznamy znalců byly oficiálně zavedeny do francouzského soudního systému v rámci trestního řízení, a to zákonem z 30. listopadu 1892 (*Loi du 30 novembre 1892*), který se týkal soudního lékařství. Souběžně s nimi existovaly neoficiální seznamy znalců, kteří byli nejčastěji určeni při občanskoprávních řízeních.⁶⁸

Soudní znaleství bylo kodifikováno zejména ve dvou fázích a to v letech 1930 a 1971. Zákonem č. 71-498 z 29. června 1971 o soudních znalcích (*Loi n° 71-498 du 29 juin 1971 relative aux experts judiciaires*) a prováděcím dekretem č. 74-1184 z 31. prosince 1974 o soudních znalcích (*Décret n° 74-1184 du 31 décembre 1974 relatif aux experts judiciaires*), která byla zrušena ust. čl. 40 nového nařízení č. 2004-1463 z 23. prosince 2004 (*Décret n° 2004-1463 du 23 décembre 2004*). Toto nařízení navazuje na zákon 2004_130 z 11. února 2004 (*Loi 2004_130 du 11 février 2004 réformant le statut de certaines professions judiciaires ou juridiques, des experts judiciaires, des conseils en propriété industrielle et des experts en ventes aux enchères publiques*).

Nařízení č. 2004-1463 z 23. prosince 2004 přineslo mnohé změny. Hlavním cílem novely zákona bylo rozdělení překladatelů a tlumočnicků do dvou rozdílných rubrik⁶⁹ a byla přidána povinnost souvislého vzdělávání (*la formation continue*) i po jmenování.⁷⁰ Za další zavádí pětileté funkční období, po jehož uplynutí musí soudní znalec znovu podat žádost o zápis na seznam znalců. Předchozí právní úprava jmenovala znalce na funkční období, trvající do obdržení čestného titulu (*le honorariat*).⁷¹ Odvolací soudy provedli také tzv. čistku (*le nettoyage*) znalců

⁶⁶ LARCHET K. a PÉLISSE J., « Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interprètes-traducteurs », *Formation emploi*. s. 12 [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

⁶⁷ CHAUVAUD, F. *Experts et expertise judiciaire France, XIXe et XXe siècle*. s. 101. 2003. Rennes. Presses Universitaires de Rennes. ISBN 2-86847-858-1

⁶⁸ Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_find_a_legal_translator_or_an_interpreter-116-fr-maximizeMS-cs.do?clang=cs&member=1 [cit. 2014-03-23].

⁶⁹ Podkapitola 3.2. „Definice legálního pojmu pro soudního tlumočníka a překladatele ve Francii“

⁷⁰ ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 84. [online]. 2012 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

⁷¹ Podkapitola 3.11. „Zánik a pozastavení výkonu“.

zapsaných na seznamech, jelikož na nich bylo zapsáno mnoho již profesně neaktivních znalců, kteří nevykonávali žádnou činnosti pro justici.⁷²

Mezi platnou právní úpravu znalecké činnosti pro tlumočníky-překladaatele tedy patří zákon 2004_130 z 11. února 2004, nařízení č. 2004-1463 z 23. prosince 2004. Nesmíme opomenout ani trestní zákoník (*Code pénal*) a zákon o vstupu a pobytu cizinců (*L111-8 Code de l'entrée et du séjour des étrangers*).

3.2 Definice legálního pojmu pro soudního tlumočníka a překladaatele ve Francii

Činnost soudního tlumočníka a překladaatele je ve Francii považována za činnost znaleckou. Soudní znalci (*l'expert judiciaire*) jsou dle vyhlášky ze dne 10. června 2005 o nomenklatuře⁷³ stanovené v článku 1 nařízení č. 2004 až 1463 dne 23. prosince 2004⁷⁴ rozděleni do osmi odvětví (z *hlediska hospodářského*), posléze do rubrik (*odpovídající jednotlivým oborům*) a specializací (*upřesňující jednotlivé obory*)⁷⁵ podle harmonizované nomenklatury. Tlumočníci-překladaatele spadají *konkrétně do odvětví „H“*, „překlady a tlumočení“.

Tabulka č. 3 Odvětví „H“, „překlady a tlumočení“

H. – INTERPRÉTARIAT – TRADUCTION			
H.1. Interprétariat.	H.2. Traduction.	Langues	H.3. Langues des signes et langage parlé complété.
H.1.1.	H.2.1.	Langues anglaise et anglo-saxonne.	H.3.1. Langue des signes française.
H.1.2.	H.2.2.	Langues arabe, chinoise, japonaise, hébraïque, autres domaines linguistiques.	H.3.2. Langage parlé complété.
H.1.3.	H.2.3.	Langue française et dialectes.	

⁷² LARCHET K. a PÉLISSE J., « Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interprètes-traducteurs », *Formation emploi*. s. 12 [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

⁷³ Pozměněna vyhláškou z 22 února 2006 (*Arrêté du 22 février 2006*).

⁷⁴ *Arrêté du 10 juin 2005 relatif à la nomenclature prévue à l'article 1er du décret no 2004-1463 du 23 décembre 2004*

⁷⁵ Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_find_a_legal_translator_or_an_interpreter-116-fr-maximizeMS-cs.do?clang=cs&member=1 [cit. 2014-03-23].

H.1.4.	H.2.4.	Langues germaniques et scandinaves.	
H.1.5.	H.2.5.	Langues romanes : espagnol, italien, portugais, autres langues romanes.	
H.1.6.	H.2.6.	Langues slaves.	

Celé odvětví « H » se vztahuje na soudní znalce překladatele-tlumočníky (*Experts Traducteurs Interprètes*⁷⁶, dále jen „překladatel-tlumočník“ nebo „soudní znalec“). Zákon tak odlišuje do dvou rubrik činnost soudního tlumočníka od činnosti překladatelské, tudíž pokud chce soudní tlumočník vyhotovovat i soudní překlady, musí být jmenován i jako soudní překladatel.

Ve francouzském právním systému je soudní překladatel označován *l'expert traducteur* (dále jen „překladatel“) a soudní tlumočník *l'expert interprète* (dále jen „tlumočník“).⁷⁷

3.3 Odborné podmínky pro jmenování tlumočníka

Uchazeč o jmenování překladatelem-tlumočníkem musí splnit podmínky uvedené v nařízení č. 2004-1463 z 23. prosince 2004. Zákon vyžaduje kvalifikaci⁷⁸ v oboru, pro jaký chce být zapsán a pravidelnou účast na různých kongresech a školeních, aby byl neustále informován o aktuálním vývoji v oblasti justice a práva, překladu a tlumočení.⁷⁹ Zákon řeší dlouhodobý problém nedostatku znalostí některých tlumočnicků-překladatelů. Průběžné vzdělávání je sice vyžadováno, ale tlumočníci-překladatelé nejsou příliš motivováni, neboť vše platí na vlastní náklady a *poměr cen školení a kongresů jsou neúměrné v porovnání s odměnami, které soudy nabízejí*.⁸⁰

*Société Française des Traducteurs (SFT)*⁸¹ na svých webových stránkách podotýká, že ve Francii není stanovena žádná zkouška pro překladatele-tlumočníka. Podmínky výběru nejsou jasné a všechny osoby mluvící cizím jazykem mohou podat žádost o

⁷⁶ Près le Cour d'Appel ou près le Cour cassation.

⁷⁷ Více v kapitole 5.

⁷⁸ Čl. 6 odst. 3° Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

⁷⁹ *Expert judiciaire en traduction près une Cour d'appel: droits et devoirs*. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.agence-traduction.com/legislation>

⁸⁰ SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*, [online]. 2012. [cit. 2013-10-09]. Podkapitola 1.5. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#U1OIWIV_tRE

⁸¹ Dostupné z: <http://www.sft.fr/> [cit. 2013-10-09]

jmenování. Nicméně kvalita a kompetence znalců jsou závislé na posouzení jednotlivých soudů, u kterých se o jmenování uchází.

Obecně je vhodné vystudovat bakalářský obor *langues littératures et civilisations étrangères* nebo *langues étrangères appliquées* (LEA). Následně vystudovat navazující magisterské studium v oboru *littérature et civilisation étrangers spécialité traduction anglaise* (Paris X), nebo v oborech LEA zaměřené na *industries de la langue et traduction spécialisée* (Paris VII) a na *traduction et terminologie* (Paris III).

L'École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs (ESIT),⁸² pod l'Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3, poskytuje tři navazující magisterské obory: *Interprétation de conférence, Traduction éditoriale, économique et technique*, et *Interprétation en langue des signes française*, jejichž úspěšné absolvování je považováno za splnění podmínky kvalifikace pro jmenování uchazeče překladatelem-tlumočnickem. L'ESIT nabízí i doktorské studium *Doctorat en Traductologie*.

Na univerzitě Lyon 3 Jean Moulin⁸³ je možné také absolvovat obor *Traducteur interprète juridique* a univerzita Nice Sophia Antipolis⁸⁴ nabízí vzdělání v oboru *formation juridique des Experts Traducteurs Interprètes*. Jejich podmínky na přijetí uchazečů a délka studia se liší.

3.4 Jmenování tlumočnicků

Obecné podmínky jmenování a zápisu do seznamu znalců jsou upraveny v oddílu I. nařízení č. 2004 až 1463 dne 23. prosince 2004 a v nařízení č. 2005-214 z 3. března 2005.

Překladatel-tlumočnick nevykonává funkci soudního znalce jako svou hlavní činnost (*à titre principal*), nýbrž pouze jako vedlejší (*à titre accessoire*). Překladatelé-tlumočníci jsou jmenováni na zkušební dobu dvou let, poté jim může být funkční období prodlouženo o dalších 5 let. Každých 5 let ale sami musejí podávat žádost o znovu zapsání na seznam znalců.⁸⁵

⁸² Dostupné z: <http://www.univ-paris3.fr/bienvenue-sur-le-site-de-l-esit-63854.kjsp?RH=1256292557774> [cit. 2013-04-12]

⁸³ Dostupné z: <http://www.univ-lyon3.fr/d-u-traducteur-interprete-juridique--366365.kjsp?RH=DRO-ACCUEIL> [cit. 2013-04-12]

⁸⁴ Dostupné z: <http://www.unice.fr/asure/dotclear/index.php?2007/02/13/142-diplome-universitaire-formation-juridique-des-experts-traducteurs-interpretes> [cit. 2013-04-12]

⁸⁵ Podkapitola 3.6 „Opětovný zápis“

Société Française des Traducteurs⁸⁶ na svých webových stránkách uvádí, že za soudního znalce se považuje fyzická osoba zapsaná do seznamu znalců Odvolacího soudu (*la cour d'appel*)⁸⁷ po tom, co souhlasí se svým jmenováním a pokud splnila obecné podmínky ve smyslu ust. čl. 3⁸⁸ pro zápis.

Nařízení⁸⁹ dovoluje zápis do seznamu znalců i právnickým osobám (*les personnes morales aux services ou entreprises*) a jejich zápis se řídí ust. čl. 3.⁹⁰

a) Zápis na seznam znalců odvolacího soudu

V lednu nebo únoru si uchazeč vyzvedne svou přihlášku (*le dossier*) připravenou k vyplnění u soudu prvního stupně práva obecného (*le tribunal de grande instance*; dále jen „TGI“), ke kterému místně náleží.

Do prvního května pak uchazeč podá řádně vyplněnou žádost k rukám státního zástupce při TGI (*le Procureur de la République près le TGI*) v obvodu svého bydliště, nebo v místě, kde vykonává svou odbornou činnost.⁹¹

Do roku 2004⁹² byli soudní znalci jmenováni s doživotní platností (*à vie*) a bez podmínky určitého vzdělání, ale nový zákon⁹³ zajišťující profesionalitu znalců, podmiňuje žádost povinností důkazní s ohledem na kvalifikaci a odborné zkušenosti uchazečů.⁹⁴ Žádost musí obsahovat všechny podstatné informace vymezené v ust. čl. 4⁹⁵ a 6⁹⁶, např. uvede do jaké/jakých rubrik a v jaké specializaci se chce nechat zapsat a prokáže svou kvalifikaci. Dle ust. čl. 2⁹⁷ musí splnit základní podmínky pro zápis, jako např. svou bezúhonnost. Odst. 7 vymezuje podmínku, že uchazeč musí být mladší než 70let. Při jmenování může soud přihlédnout rovněž ke svým potřebám.

⁸⁶ Dostupné z: http://www.sft.fr/experts-de-justice.html#U0PWvqh_tRE [cit. 2013-04-11]

⁸⁷ Nebo na národní list kasačního soudu.

⁸⁸ Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnících-překladačích

⁸⁹ Čl. 10 Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnících-překladačích

⁹⁰ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

⁹¹ *Expert judiciaire en traduction près une Cour d'appel: droits et devoirs*. [cit.2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.agence-translation.com/legislation>

⁹² Zákon č. 71-498 z 29. června 1971 o soudních znalcích nahrazeno nařízením č. 2004-1463 z 23. prosince 2004

⁹³ Zákon 2004_130 z 11. února 2004

⁹⁴ DAUTREMÉPUIIS, F. *L'expert traducteur interprète judiciaire: réflexions sur une fonction ambiguë*. s. 9. *Diplomová práce*. 2012. Lille. Université Lille 3 Charles de Gaulle, Master interprétariat langue des signes française – français. [cit. 2013-20-09]. Dostupné z: http://stl.recherche.univ-lille3.fr/siteheberges/masterLSF/memoires/2012_DAUTREMÉPUIIS.pdf

⁹⁵ Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnících-překladačích

⁹⁶ Nařízení č. 2004- 1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

⁹⁷ Nařízení č. 2004- 1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

Státní zástupce při TGI prošetří, zda uchazeč splnil dané podmínky a v průběhu druhého zářijového týdne předá žádost státnímu zástupci při odvolacím soudu.⁹⁸ Během prvních čtrnácti listopadových dnů odvolací soud sdělí uchazeči své rozhodnutí. Seznamy sestavuje každý rok valná hromada soudců odvolacího soudu.⁹⁹

Po zápisu na seznam znalců u odvolacího soudu popř. u Kasačního soudu¹⁰⁰ při svém jmenování složí soudní znalec slib (*la prestation de serment*) před předsedou odvolacího soudu, který ho do funkce jmenoval. Slib zní: ¹⁰¹ „*Je jure d'apporter mon concours à la justice, d'accomplir ma mission, de faire mon rapport, de donner mon avis en mon honneur et en ma conscience.*“¹⁰²

V případě právnické osoby složí přísahu její zástupce. Soudní znalci skládají přísahu pouze jednou, protože pokud se jedná o opětný zápis, soudním znalcům tato povinnost zaniká. Pokud soud požádá externí osobu o provedení znaleckého posudku (tlumočení, překladu), musí tato složit přísahu jednorázově, aby tento posudek (*l'expertise*) měl úřední platnost.

Ust. čl. 5 ¹⁰³ nepřipouští, aby fyzická či právnická osoba mohla být zapsána na vícero seznamů u různých odvolacích soudů.

b) Zápis na národní seznam Kasačního soudu

Uchazeč, stejně jako v předchozím případě, předloží svou novou žádost do prvního března vrchnímu státnímu zástupci při Kasačním soudu, který prověří, jak dlouho byl příslušný soudní znalec zapsán na seznamu znalců odvolacího soudu. Proto požádá o vyjádření prvního předsedu a nejvyššího státního zástupce při odvolacím soudu, u něhož je žadatel zapsán. Podmínku minimálně tříletého působení na seznamu znalců některého z odvolacích soudů musí uchazeč splnit do prvního ledna následujícího roku od podání žádosti. Poté zaznamená a předá žádosti do kanceláře Kasačního soudu (*le bureau de la Cour de cassation*).¹⁰⁴ Vedení Kasačního soudu poté sestaví celostátní seznam.

⁹⁸ Čl. 7 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

⁹⁹ Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_find_a_legal_translator_or_an_interpreter-116-fr-maximizeMS-cs.do?clang=cs&member=1 [cit. 2013-03-23]

¹⁰⁰ Podkapitola 3.5 „Seznam znalců“

¹⁰¹ Čl. 10 Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnických-překladačích

¹⁰² Slibuji na svou čest, že budu vykonávat své poslání ve prospěch spravedlnosti, vyhotovovat výkaz svěřených poslání a podávat posudky podle svého nejlepšího vědomí.

¹⁰³ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹⁰⁴ Čl. 17 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

3.5 Seznam znalců

Jak bylo zmíněno v předchozí podkapitole, existují dva základní typy seznamů znalců. Pro odvolací soud a pro soud Kasační. Odvolací soudy vedou 35 seznamů, soud Kasační pak má pouze jeden vlastní národní seznam.¹⁰⁵ Seznamy obsahují jména, rok narození, odbornost (jazyky), kontaktní údaje.

Oddělení pro dokumentaci a výzkum Kasačního soudu poskytuje na svých internetových stránkách seznam znalců/tlumočnicků při Kasačním soudu ve formátu PDF¹⁰⁶. Veřejnost může seznam konzultovat v kanceláři soudu (*le secrétariat-greffe de la Cour*). Seznam je dostupný i u odvolacích soudů a ostatních soudů jmenovaných níže. Na internetové stránce jsou také umístěny odkazy na seznamy znalců/tlumočnicků¹⁰⁷ jednotlivých odvolacích soudů. Přístup k internetovým stránkám není nijak omezen.

Tyto seznamy znalců jsou pro veřejnost dostupné v kanceláři soudu, a také jsou rozesílány k soudu prvního stupně práva obecného i zvláštního,¹⁰⁸ obchodním soudům (*les tribunaux de commerce*), pracovněprávním soudům (*les conseils de prud'hommes*) v obvodu příslušného odvolacího soudu.¹⁰⁹

Pokud nastane u překladatele-tlumočnicka jakákoliv změna situace uvedená v ust. čl. 2 a 3¹¹⁰, musí dle čl. 5 bezodkladně informovat státního zástupce při TGI, v jehož obvodu je zapsán do seznamu.

Po obdržení stanoviska předsedy TGI (*le président du TGI*), státní zástupce při TGI vypracuje seznam a učiní tak během první poloviny ledna každého roku.¹¹¹ Každý rok, tak vyškrtne (*radier*) ty soudní znalce, kteří již nesplňují podmínky, nebo kteří nevykonávali uspokojivě svou činnost.¹¹²

¹⁰⁵ ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 83. [online]. 2012 [cit.2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

¹⁰⁶ Dostupné z:

<http://www.courdecassation.fr/IMG///Mise%20%C3%A0%20jour%20du%2025.03.2014%20de%20la%20liste%20nationale.pdf> [cit.2014-04-08] s. 100-106

¹⁰⁷ Dostupné z: http://www.courdecassation.fr/informations_services_6/listes_experts_judiciaires_870 0.html [cit.2014-04-08]

¹⁰⁸ *Tribunal d'instance* (TD).

¹⁰⁹ Čl. 20 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹¹⁰ Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnicích-překladačích

¹¹¹ Čl. 6 Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnicích-překladačích

¹¹² Čl. 7 Nařízení č. 2005-214 z 3 března 2005 o tlumočnicích-překladačích

a) Odvolací soud

Soudní překladatelé-tlumočníci pro odvolací soudy (*Les Experts Traducteurs Interprètes près les Cours d'Appel* - ETICA) jsou jmenováni právě jedním z 35 francouzských Odvolacích soudů a poté zapsáni do seznamu znalců konkrétního odvolacího soudu. Seznamy znalců odvolacích soudů jsou dostupné pro všechny soudy, policii a jim příslušným úřadům.

V roce 2008 bylo celkově zapsáno na seznamech všech odvolacích soudů 15.200 soudních znalců ve všech odvětvích.¹¹³

b) Kasační soud

Kasační soud má svůj vlastní národní seznam. Jsou zde zapsaní překladatelé a tlumočníci, kteří prokázali výborné schopnosti a odborné znalosti.¹¹⁴

Aby mohl být soudní znalec zapsán na národním seznamu (*la liste nationale*) musí být již nejméně 3 roky na seznamu znalců odvolacího soudu. Svou žádost pošle k rukám státního zástupce při Kasačním soudu (*le Procureur général près la Cour de cassation*) do prvního března. Pokud ten žádost přijme, je soudní znalec jmenován na dobu 7 let s možností obnovení.

Ačkoliv potřeby Kasačního soudu nejsou tak velké, přijetí soudních znalců je přísnější než v případě odvolacího soudu. Z přibližně 400 uchazečů během jednoho roku je pouze 20 z nich zapsaných na seznam.¹¹⁵

c) Další seznamy

Při celkovém počtu 36 seznamů je zřetelné, že se jedná o značně nepřehledný systém. K tomuto počtu je nezbytné připočíst seznam přísvežných tlumočnicků, který může být sepsán státními zástupci každého z TGI a to na základě *Imigračního aktu z roku 2003*. Slouží pouze pro případy nelegálního pobytu na francouzském území.¹¹⁶ Každý soudní znalec může požádat o zapsání do toho seznamu.

¹¹³ Dostupné z: <http://www.revue-experts.fr/>

¹¹⁴ ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 83. [online]. 2012 [cit.2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

¹¹⁵ DAUTREMEPUIIS, F. *L'expert traducteur interprète judiciaire: réflexions sur une fonction ambiguë*. s. 11-12. Diplomová práce. 2012. Lille. Université Lille 3 Charles de Gaulle, Master interprétariat langue des signes française – français. [cit. 2013-20-09]. Dostupné z: http://stl.recherche.univ-lille3.fr/siteheberges/masterLSF/memoires/2012_DAUTREMEPUIIS.pdf

¹¹⁶ Upraveno v *Code l'entrée et du séjour des étrangers*.

I správní soudy mají své vlastní seznamy, které zahrnují soudní znalce. Totéž platí i pro další soudy a policii, kteří mají mnohdy potíže najít tlumočníka pro méně obvyklé jazykové kombinace nebo v určitý čas. Tlumočníci zapsaní na těchto seznamech nejsou často ani soudními znalci ani přísežnými tlumočníky, tudíž musejí pokaždé, kdy jsou povoláni, skládat slib.¹¹⁷

3.6 Opětovný zápis

Pro podání žádosti o znovu zapsání (*le réinscription*) do seznamu znalců se soudní znalec řídí pokyny v ust. čl. 10 až 15¹¹⁸. Obecně platí totéž, co pro první zápis do seznamu znalců. Liší se především v doložení nabyté zkušenosti za uplynulé roky, kdy již vykonával funkci soudního znalce. Státní zástupce při TGI předá jeho žádost¹¹⁹ komisi, která čítá 17 členů¹²⁰. Ta po posouzení předá všechny žádosti spolu se svými vyjádřeními k jednotlivým žádostem, státnímu zástupci při odvolacím soudu.¹²¹ Pokud soudního znalce odmítne znovu zapsat na seznam, musí toto rozhodnutí náležitě odůvodnit.

O znovu zapsání musí soudní znalci, pokud chtějí dále být ve funkci, žádat každých 5 let u odvolacího soudu a každých 7 let u Kasačního soudu.

3.7 Povinnosti následující po jmenování tlumočnickem

Po zapsání do seznamu příslušného odvolacího soudu (popř. Kasačního soudu), si překladatel-tlumočník na své náklady pořídí tlumočnickou pečeť.

Pokud jde o překladatele, ten soudně ověřený překlad předá z ruky do ruky nebo doručí klientovi přes poslíčka. Překlad obsahuje originální dokumenty (*les documents originaux*), ověřený překlad (*la traduction certifiée*), překladatelskou doložku (*la clause du traducteur*), a otisk tlumočnické pečeti (*le tampon du traducteur*).¹²²

I když následující postup není doporučován, překladatel může pracovat s kopií nebo s dokumentem ve formátu PDF nebo s pomocí faxu. Musí zde upřesnit, že překlad je ověřen na základě kopie originálního dokumentu.

¹¹⁷ ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 83. [online]. 2012 [cit.2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

¹¹⁸ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹¹⁹ Po prvním květnu.

¹²⁰ Čl. 12 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹²¹ Č. 15 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹²² *Expert judiciaire en traduction près une Cour d'appel: droits et devoirs*. [cit.2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.agence-traduction.com/legislation>

3.7.1 Tlumočnický deník

Před 1. březnem je nutno předložit státnímu zástupci při odvolacím soudem tlumočnický deník, u kterého je zapsán na seznamu znalců, nebo pokud jde o soudní znalce zapsané na národním listě, předseda Kasačního soudu, v podobě podrobného přehledu¹²³ (*le rapport d'activité annuel/récapitulatif*) svěřených poslání zadaných soudy, kriminální policií či četnictvem (*la gendarmerie*) za uplynulý rok (vč. těch, na kterých v okamžiku předložení pracuje).

Přiloží i seznam absolvovaných školení a kurzů, které slouží jako důkazy o zvyšování osobní kvalifikace. Konkrétně upraveno v ust. čl. 23¹²⁴

Oficiálně sice neexistují žádné kvóty¹²⁵ pro dílčí specializace soudních znalců, které by určovaly počet jmenovaných soudních znalců pro další období, ale na jeho základě je soudům zřejmé, zda-li je potřeba nových soudních znalců v jednotlivých odvětvích pro další období.

Zaslání seznamu je také příležitostí k oznámení všech změn v údajích soudního znalce.¹²⁶

3.7.2 Tlumočnická pečeť

Tlumočnická pečeť (*le cachet du traducteur*)¹²⁷ bývá zpravidla kulatá a v červené barvě,¹²⁸ o průměru 3,6 cm. Je na ní uvedeno „*la Cour d'appel de sa juridiction*“ a „*ne varietur*“,¹²⁹ příjmení, jméno, označení *traducteur-interprete, expert près la Cour d'appel de Y (město), en langues Français – X* (druhý jazyk). Otisk pečeti připojí ke každému přeloženému dokumentu.

¹²³ Viz příloha 2.

¹²⁴ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹²⁵ DAUTREMEPUIS, F. *L'expert traducteur interprete judiciaire: reflexions sur une fonction ambiguë*. s. 8. *Diplomová práce*. 2012. Lille. Université Lille 3 Charles de Gaulle, Master interprétariat langue des signes française – français. [cit. 2013-20-09]. Dostupné z: http://stl.recherche.univ-lille3.fr/siteheberges/masterLSF/memoires/2012_DAUTREMEPUIS.pdf

¹²⁶ Tamtéž s. 4

¹²⁷ nebo razítko (*le tampon du traducteur*)

¹²⁸ Dostupné z: http://www.sft.fr/conseils-aux-experts-de-justice.html#.U1OgXIV_tRE

¹²⁹ *Expert judiciaire en traduction près une Cour d'appel: droits et devoirs*. [cit.2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.agence-traduction.com/legislation>

3.7.3 Průkaz tlumočnicka

Vydávání průkazu znalce (*la carte d'expert*) je upraveno v oběžníku z 16. listopadu 2005 o průkazu soudních znalců¹³⁰. Průkaz není pro tlumočníky nezbytný. Používá se pro případy, kdy např. četnictvo nemá k dispozici oficiální seznam znalců ve svém obvodu.

Jedná se o oficiální dokument osvědčující jejich funkci. Obsahuje číslo soudního znalce¹³¹, pod kterým je zapsán na seznamu odvolacího soudu. Platnost je omezená na dobu jednoho roku v souladu s každoroční aktualizací seznamů znalců.

Generální státní zastupitelství (*les parquets généraux*) zdarma doručí průkaz soudnímu znalci, který o něj zažádá, a každoročně nalepí odpovídající známku aktuálního roku pro ty soudní znalce, kteří zůstávají na seznamu znalců zapsání.

3.7.4 Tlumočnická doložka

Tlumočnická doložka¹³² ve Francii má velmi často podobu razítka, které připojí otiskem proto, aby se překladatelé vyhnuli jejímu přepisování při každém překladu, nebo je napsána na zvláštním listu, podepsána vlastní rukou a přiložena k překladu.

3.8 Výkon činnosti

Obecně povinnosti tlumočnicka-překladače upravuje oddíl II. nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004. Mezi hlavní povinnost soudního překladače-tlumočnicka se řadí vysoká časová dostupnost¹³³. Složením slibu se zavázal sloužit justici, z toho plyne, že musí pozitivně odpovědět na jakékoliv justiční vyzvání. V případě, že tak tlumočnick neučiní, může mu být udělena pokuta. Také musí mít, podle znění zákona,¹³⁴ dobrou morálku, být poctivý a čestný, zachovávat věrnost původního sdělení. Diskrétnost a s ní spjatá mlčenlivost, je klíčovou povinností překladače-tlumočnicka. Její porušení se trestá dle trestního zákoníku.

¹³⁰Signalisation des circulaires du 1er octobre au 31 décembre 2005 - Circulaire relative à la carte d'expert judiciaire DSJ 2005-24 AB3/16-11-2005 Carte professionnelle Expert judiciaire

¹³¹ SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*. [online]. Podkapitola 1. 2. [cit. 2013-10-09]. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#U1OIW1V_tRE

¹³² Viz příloha 4.

¹³³ LARCHET K. a PÉLISSE J., « Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interprètes-traducteurs », *Formation emploi*. s. 14 [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

¹³⁴ Čl. 2 odst. 1° nařízení č. 2004 až 1463 dne 23. prosince 2004

Pojištění sice nepatří mezi povinnosti tlumočnicka-překladaatele, avšak je vysoce doporučováno uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu (*l'assurance responsabilité civile judiciaire et extrajudiciaire*).¹³⁵

3.9 Odměňování

Odměny za justiční (*judiciaires*) překlady a tlumočení stanovuje ust. čl. R122 spolu s ust. čl. A43-7 trestního zákoníku¹³⁶ a vyhláška z 2. září 2008¹³⁷ Cestovní náhrady upravuje ust. čl. R110 a R111 trestního zákoníku. V mimosoudním prostředí platí smluvní ceny (*les tarifs libres*).

Překlady jsou placené ve formě tarifů za stranu obsahující 250 slov. V přeloženém dokumentu, se celkový počet stran zaokrouhluje dolů v hodnotě 0 – 0,4 strany a nahoru od 0,5 do 0,9. Pokud je překládána pouze jedna strana, která nedosahuje počtu 250 slov, je počítána za stranu celou.¹³⁸

Tabulka č. 3 Příklad výpočtu ceny překladu

2100 slov	8,4 stran (2100÷250)
	= 8 stran

Za tlumočení se tarif účtuje od hodiny. Každá započatá hodina tlumočení se počítá jako celá. Odměna se odměňuje od doby, kdy je tlumočnick k dispozici justici vč. čekací doby. Navýšení odměny náleží za první hodinu, za tlumočení v noci, o víkendu a ve svátek.

Tabulka č. 4 Tarifní sazby překladu a tlumočení

1 strana překladu/250 slov	25 euro ¹³⁹
1 hodina tlumočení	30 euro ¹⁴⁰

¹³⁵ SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*, [online]. Podkapitola 9. 2. [cit. 2013-10-09]. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#.U1OIWIV_tRE

¹³⁶ vyhláška z 2. září 2008

¹³⁷ *Arrêté du 2 septembre 2008 relatif aux frais de justice criminelle en matière de médecine légale, de traduction, d'interprétariat et d'administration ad hoc*

¹³⁸ SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*. [online]. Podkapitola 9.2 [cit. 2013-10-09]. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#.U1OIWIV_tRE

¹³⁹ Do roku 2008 se odměna pohybovala okolo 13 euro.

¹⁴⁰ Do roku 2008 se odměna pohybovala mezi 13 a 15 euro, v roce 2008 se zvýšila na 25 euro LARCHET K. a PÉLISSE J., « *Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interprètes-traducteurs* », *Formation emploi*. s. 14 [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

3.9.1 Zvýšení a snížení odměny

Všechny následující tarify jsou kumulovatelné.

Tabulka č. 5 Zvýšení odměny za tlumočení

Zvýšení odměny za tlumočení:	čl A43-7:
Za první hodinu	+ 40% (12 €)
V čase mezi 22h a 7h	+ 25% (7.50 €)
O víkendu, ve svátek	+ 25% (7.50 €)

Tabulka č. 6. Příklady výše odměny dle různých kritérií

První hodina v týdnu	42€
První hodina v noci v týdnu	49.50€
První hodina o víkendu	49.50€
První hodina v noci o víkendu	57.00€

3.9.2 Vyúčtování

Vyúčtování (*le mémoire*) obsahuje vymezený počet stran, jde-li o překlad, u tlumočení pak počet hodin a cestovní náklady. U plátců daně je třeba uvést i vzniklou daň.

SFT uvádí,¹⁴¹ že ve vlastním zájmu by si měl tlumočnick vyžádat potvrzení svého výkonu a to nejlépe ihned po jeho ukončení. Je doporučeno mít u sebe tabulku tarifů, své číslo účtu a kalkulačku a provést vyúčtování přímo na místě, aby se vyhnul případným komplikacím.

Podle dotazníku¹⁴² 80% dotázaných překladatelů-tlumočnicků není spokojeno s lhůtami a následnými zpožděními plateb.

3.9.3 Náhrada nákladů

a) Náhrada cestovného

Po doložení příslušných dokladů (jízdenek, lístků, ...) o zaplacení jízdních výdajů náleží překladateli-tlumočnickovi náhrada cestovného (*l'indemnité de transport*), které je počítáno dle pěti ustanovení. Využívá-li k přepravě železnice (*le chemin de fer*) odškodnění je ve výši ceny zpátečního lístku první třídy, stejně jako v případě přepravy lodí (*par mer*). Při využití jiné hromadné dopravy (*le transport en commun*) se náhrada

¹⁴¹ Dostupné z: <http://www.sft.fr> [cit. 2014-04-05]

¹⁴² LARCHET K. a PÉLISSE J., « Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interpr tes-traducteurs », *Formation emploi*. s. 14 [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

cestovného vyměří dle platných tarifů příslušné dopravní společnosti. Letí-li letadlem, budou mu nahrazeny náklady ve výši platného tarifu nejekonomičtější třídy.

Používá-li tlumočnicko-překladač k přepravě vlastní vozidlo, náhrada se řídí podle rozhodnutí z 26. srpna 2008 o náhradě za používání vlastních motorových vozidel.¹⁴³

Tabulka č. 7 Tarifní sazby náhrady cestovného při použití vlastního motorového vozidla

Výkon vozidla	do 2000 km	2001 až 10 000 km	+ 10 000 km
5 CV ¹⁴⁴ a méně	0.25 €	0.31 €	0.18 €
6 a 7 CV	0.32 €	0.39 €	0.23 €
8 CV a více	0.35 €	0.43 €	0.25 €

Jestliže soudní znalec čerpá slevy na jízdné (*les réductions de tarifs*), nebo pokud je držitelem povolení k plavbě (*le permis de circulation*) není mu část ve výši slevy na jízdném přiznána k náhradě.

K žádosti o proplacení cestovních náhrad musí být přiložena prohlášení (*la déclaration*) zúčastněných provozovatelů přepravy osob, která dokazuje, že soudní znalec nečerpá jiných zvýhodněných tarifů.

Pokud je soudní znalec pověřen více posláním (*les missions*) v tentýž den, může si vyúčtovat pouze nejdelší vzdálenost od místa svého bydliště, kratší vzdálenosti jsou tedy tou nejdelší konzumovány.

b) Náhrada stravného a nocležného

Náhrada stravného a nocležného (*les indemnités de mission*), které je upraveno čl. 9 a 10 Nařízením z 25 července 2012,¹⁴⁵ náleží tlumočnickovi ve výši 15,25 € za oběd (mezi 11 a 14 hodinou) a stejná částka za večeři (mezi 18 a 21 hodinou). Za nocležné v Paříži má nárok na náhradu 60 € a za nocležné mimo hlavní město 48 €. STF¹⁴⁶ navíc uvádí, že náhrada za celý den v Paříži (2 jídla + 1 noc) je rovno 90,50 € a za celý den mimo hlavní město (2 jídla + 1 noc) může nárokovat 78,50 €.

¹⁴³ *Arrêté du 26 août 2008 modifiant l'arrêté du 3 juillet 2006 fixant les taux des indemnités kilométriques*

¹⁴⁴ *le cheval-vapeur* (koňská síla)

¹⁴⁵ Čl. 9 a 10 Vyhláška z 25. července 2012 (*Arrêté du 25 juillet 2012*)

¹⁴⁶ Dostupné z: http://www.sft.fr/conseils-aux-experts-de-justice.html#.U01F8VV_tRE [cit. 2013-10-09]

3.10 Trestání znalců

Správní delikty jsou upraveny v hlavě III.¹⁴⁷ nařízení č. 2004 č. 1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích. Porušení trestního práva se pak řídí trestním zákoníkem.

3.10.1 Správní delikty

Soudy samy své soudní znalce kontrolují nebo obdrží-li Státní zástupce při Kasačním nebo odvolacím soudu stížnost na znalcovu činnost, ihned začne případ prošetřovat, aby ověřil, zda soudní znalec pochybil ve svých povinnostech a přesnosti. Zjistí-li, že tento nerespektoval zákon, požádá ho o vysvětlení.

Pokud se prokáže znalcovo pochybení, je proti němu zahájeno stíhání před orgánem, který jej jmenoval. Ten rozhoduje v disciplinární věci ve zvláštním obsazení pro kárné řízení (*en formation disciplinaire*), zaručuje a kontroluje výkon disciplinárních trestů. Disciplinárně stíhaný znalec je předvolán před odvolací nebo Kasační soud. Předtím obdrží obsílku doporučeným dopisem s doručenkou (*la lettre recommandée avec demande d'avis de réception*) 15 dní před datem, kdy se musí dostavit k soudu (*la comparution*). Soudní znalec se může o svém případě informovat na sekretariátu státního zastupitelství pro odvolací nebo Kasační soud (*le secrétariat du parquet général*). Rozhodnutí soudu je stíhanému znalci oznámeno doporučeným dopisem s doručenkou. Oznámení obsahuje lhůtu a možné způsoby podání odvolání proti tomuto rozhodnutí.¹⁴⁸

Disciplinární tresty jsou následující. Za prvé, výstraha (*l'avertissement*), druhým trestem je dočasné pozastavení činnosti (*la radiation temporaire*) na maximální dobu 3 let, nebo za třetí vyškrtnutí ze seznamu bez práva být znovu zapsán na seznam odvolacího či Kasačního soudu.¹⁴⁹

Jak uvádí SFT,¹⁵⁰ za pochybení se považuje i reklama (*la publicité*) spojená s činností soudního znalce. I když tuto problematiku neupravuje žádný právní předpis, je podřízena deontologii a je v určitém případě je možné být disciplinárně potrestán.

¹⁴⁷ Čl. 24 – 32

¹⁴⁸ Čl. 29 Nařízení č. 2004- 1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹⁴⁹ Čl. 6-2 Zákon č. 71-498 z 29 června 1971

¹⁵⁰ SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*. [online]. Podkapitola 2. 7. [cit. 2013-10-09]. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#U1OIWIV_tRE

3.10.2 Trestní právo

S ohledem na trestní právo, soudní znalci mohou být trestáni podle ust. článků 434-13, 434-14, 434-18, 433-14, 433-17 trestního zákoníku, a to zejména s ohledem na křivou výpověď.

Pro soudní znalce jsou vymezeny tři delikty (*les délits*). Jedná se o podplácení, křivou výpověď a užívání titulu soudního znalce bez toho, aby byl zapsán na seznam některého z odvolacích soudů nebo na seznam národní.

O křivou výpověď¹⁵¹ (*le témoignage mensonge; le faux témoignage*) se jedná, pokud znalec překladatel-tlumočník změní podstatu tlumočeného sdělení či psaného textu. Je potrestán¹⁵² až 5 letým odnětím svobody (*l'emprisonnement*) a pokutou 75000 euro nebo až 7 letým odnětím svobody a pokutou (*l'amende*) ve výši až 100 000 euro.

3.11 Zánik a pozastavení výkonu

Dle ust. čl. 30¹⁵³ vyškrtnutí (*la radiation*) ze seznamu znalců odvolacího soudu, znamenající zánik znalecké činnosti, může evokovat i vyškrtnutí ze seznamu národního a naopak.

Existuje možnost pozastavení činnosti soudního znalce¹⁵⁴ (*suspendre provisoirement un expert*) pokud je trestně či disciplinárně stíhán. Zrušit toto přechodné rozhodnutí může předseda odvolacího nebo Kasačního soudu, na žádost státního zástupce při odvolacím či Kasačním soudu nebo samotného soudního znalce. Dále tuto problematiku upravuje ust. čl. 31.¹⁵⁵

Z podmínky uvedené v ust. čl. 2¹⁵⁶, poukazující na fakt, že uchazeči o zápis do seznamu znalců musí být méně než 70let, se můžeme domnívat, že funkční období soudního znalce končí právě v jeho 70 letech. Jde-li do důchodu v 65 letech a později, může zažádat o čestné členství,¹⁵⁷ a to za podmínky že svou funkci vykonával pro soud

¹⁵¹ Čl. 434-13, 434-14 a 434-18 Code pénal

¹⁵³ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹⁵⁴ Na maximální dobu tří let

¹⁵⁵ Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹⁵⁶ Odst. č. 7 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

¹⁵⁷ čl. 33 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

dostatečně dlouho, tzn., dle zákona 15 let u odvolacího soudu nebo 10 let u Kasačního soudu. I v důchodu mohou být pak povoláni, není-li nikdo jiný k dispozici.¹⁵⁸

V průběhu roku, když tlumočnick-překladač zažádá o odstoupení nebo musí odstoupit z nezbytných důvodů státní zástupce při TGI rozhodne o vyškrtnutí ze seznamu. Má také právo nařídít dočasné vyškrtnutí soudního znalce ze seznamu ze závažných důvodů (*en cas de motif grave*). Výňatek rozhodnutí o odstoupení z funkce nebo vyškrtnutí ze seznamu je připojen k ročnímu seznamu (*la liste annuelle*), který je dostupný veřejnosti.¹⁵⁹

V situaci, kdy sám soudní znalec nechce být znovu zapsán, svou žádost o zápis nepodá, a tím je po skončení svého funkčního období vyškrtnut ze seznamu.

Ust. čl. 34. ustanovuje povinnost státního zástupce při odvolacím nebo Kasačním soudu informovat národní komisy (*la Commission nationale*) o všech rozhodnutích soudních znalců odejít do důchodu, o vymazání ze seznamu nebo dočasné pozastavení činnosti.

¹⁵⁸ ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 84. [online]. 2012 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

¹⁵⁹ Čl. 8 Nařízení č. 2004-1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích

4. Komparace právní regulace soudního překladu a tlumočení v České republice a ve Francii

Tato kapitola porovnává obě zmíněné právní úpravy, což je hlavním cílem této práce. Kapitulu jsem rozdělila na další podkapitoly seřazené dle systematiky předchozích dvou kapitol.

4.1 Vývoj právní úpravy

Jednou z věcí, kterou mají obě srovnávané země společnou, je evropský právní rámec soudního tlumočení, jímž se jako členové Evropské unie musí řídit.

Základním rozdílem je, že francouzská právní úprava považuje soudní tlumočníky a překladatele za znalce a navíc je rozděluje právě na dvě skupiny, tj. tlumočníky a překladatele. Naopak v České republice, platné právní předpisy upravují tlumočnickou činnost jedním zákonem a jednou vyhláškou zároveň s činností znaleckou, ale stále se jedná o dvě odlišná odvětví. Česká právní úprava navíc nerozlišuje soudní tlumočníky od překladatelů, zmiňuje se pouze o „tlumočnickovi“, který je jmenován jak pro výkon tlumočení, tak i pro vyhotovování překladů.

Z historického hlediska se obě právní úpravy liší svým časovým vývojem. Česká právní úprava pramení již v dobách Rakouského císařství, a to Dvorským dekretem č. 109/1835 sb.z.s., o soudních tlumočnících ze dne 22. prosince 1835. Za dob Československa byly zákony a nařízení vydávány v letech 1939, 1949, 1950 a 1959. Naproti tomu základy soudního znalectví ve Francii jsou položeny v 19. století, a to zavedením prvních oficiálních seznamů znalců zákonem z roku 1892, týkajícím se soudního lékařství. Tudíž zde ještě nelze hovořit o základech profese soudního tlumočnicka, ale už se jedná o soudní znalectví, jakožto odvětví, do kterého později tlumočníci a překladatelé spadají. Soudní znalectví ve Francii bylo poté kodifikováno v letech 1930 a 1971.

V obou zemích se shoduje časová perioda vytvoření moderního právního rámce, v roce 1967 v České republice a jak již bylo zmíněno v roce 1971 ve Francii.

Společným znakem obou zemí je fakt, že tato právní úprava byla zastaralá a bylo nutné provést novelizace. Pokud se jedná o Francii, která oproti české právní úpravě hojně novelizuje své právní předpisy, uvedla v platnost zákon 2004_130 z 11. února 2004 společně s nařízením č. 2004-1463 z 23. prosince 2004. V České republice byl zákon č.

36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících novelizován v letech 2006, 2009 a naposledy v roce 2011, s tím, že je stále živým tématem další radikální novelizace zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících, neboť je profesionály v oboru považován za zastaralý a chtějí docílit vytvoření dvou samostatných zákonů, jednoho pro tlumočnickou činnost a druhého pro činnost znaleckou.

4.2 Odborné podmínky pro jmenování

Uchazeči v obou srovnávaných zemích musí splnit podmínky uvedené v aktuálních právních úpravách států. Obecně se shodují v požadavku magisterského vzdělání, a to buď v oboru překladatelství, tlumočnictví nebo jiném filologicky zaměřeném oboru, přičemž ani v jednom ze států není zákonem stanovená žádná konkrétní zkouška a shodně v praxi platí, že podmínky výběru nejsou jasné a takřka všechny osoby mluvící cizím jazykem mohou podat žádost o jmenování. Přesto má Francie v tomto ohledu své specifikum v zákonem stanovené podmínce neustálého odborného vzdělávání, které je každý rok kontrolováno v ročním přehledu. Znalci i přes ukládanou povinnost nejsou příliš motivováni k účasti na školeních a kongresech, jelikož považují jejich ceny za neúměrně vysoké v porovnání s odměnami, které soudy poskytují. Čeští tlumočníci mají shodný názor, avšak pro ně toto vzdělání není povinné ze zákona. Na základě neoficiálních podmínek se ovšem můžeme domnívat, že ani Česká republika nezůstane v tomto směru pozadu, jelikož již nyní je nabízen speciální kurz pro uchazeče o jmenování tlumočnickem, nebo je možné zúčastnit se speciální výuky resp. doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na právnické fakultě VŠ.

Společné podmínky, které nalezneme v příslušné právní úpravě obou zemí je i výpis z rejstříku trestů přiložený k žádosti o jmenování a výslovný souhlas tlumočnicka s jeho jmenováním. Naopak rozdílnými podmínkami je pro Českou republiku 5 let aktivní praxe v oboru a pro Francii věková hranice uchazeče, který musí být mladší než 70let.

4.3 Jmenování

V České republice i ve Francii je pro výkon tlumočnické (fr. znalecké) činnosti povinné být do této funkce jmenován. V České republice jmenuje tlumočnicka ministr spravedlnosti, nebo předseda krajského soudu příslušného k místu trvalého bydliště uchazeče, ve Francii obdobně jmenuje znalce předseda odvolacího soudu. V obou státech musí jmenovaný tlumočnick (fr. soudní znalec) složit slib do rukou orgánu, který jej jmenoval. Znění obou slibů se liší jak svým obsahem, tak svou délkou.

Uchazeč o jmenování tlumočnickem v České republice může žádost krajskému soudu podat kdykoliv v průběhu celého roku a ten jmenuje tlumočníky dvakrát ročně obvykle na jaře a na podzim. Naproti tomu je ve Francii uplatňován přesný systém, jak postupovat při podání žádosti o jmenování znalcem, a to včetně jednotlivých termínů celé procedury. Český zákon podrobně udává, že návrh na jmenování tlumočnickem mohou podat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy a hospodářské a společenské organizace v součinnosti s krajskými soudy nebo i osoby, které o jmenování sami požádali, zatímco francouzské Nařízení dovoluje zápis do seznamu znalců i právníkům osobám (v odvětví služeb nebo společnostem).

Další shodou v právních předpisech obou států je i braní ohledu na kapacitní potřebu jednotlivých soudů v případě jmenování tlumočnicků (fr. znalců). Pokud je počet tlumočnicků pro daný jazyk dostatečný, soud nemá povinnost uchazeče tlumočnickem jmenovat. Na jmenování není právní nárok. Stejně tak, pokud soud požádá externí osobu o provedení znaleckého posudku (tlumočení, překlad), musí tato složit jednorázově přísahu, aby tento posudek měl úřední platnost. Dále v obou zemích platí, že tlumočnick (fr. soudní znalec) nemůže být zapsán na několik seznamů u různých soudů.

Za jmenování vč. zapsání do seznamu tlumočnicků musí český tlumočnick zaplatit poplatek ve výši 1000,- Kč, kdežto ve Francii takový poplatek není udán.

Hlavním rozdílem je funkční období znalce ve Francii v porovnání s Českou republikou, kde je tlumočnick jmenován na dobu neomezenou. Tak tomu bylo před několika lety i ve Francii, avšak nyní jsou překladatelé-tlumočnicki jmenováni odvolacími soudy na zkušební dobu dvou let, poté jim může být funkční období prodlouženo o dalších 5 let. Každých 5 let ale sami musejí podávat žádost o znovu zapsání na seznam znalců. V případě Kasačního soudu každý 7 let.

Překladatel-tlumočnick nevykonává ve Francii funkci soudního znalce jako svou hlavní činnost, nýbrž pouze jako činnost vedlejší. Česká republika považuje tlumočnicky za OSVČ, tudíž jim nic nebrání tomu vykonávat činnost tlumočnicka jako svou hlavní činnost, přičemž je otázkou, zdali je možné se tímto způsobem uživit.

4.4 Seznam znalců a tlumočnicků

V České republice vedou seznamy znalců a tlumočnicků krajské soudy, kterých je celkem osm. Souhrnem těchto seznamů je Centrální seznam znalců a tlumočnicků vedený Ministerstvem spravedlnosti ČR. Ve Francii se setkáváme s rozdílným vedením seznamů. Existují zde dva základní typy seznamů znalců, pro soud odvolací a Kasační. Odvolací soudy vedou 35 seznamů, soud Kasační pak má pouze jeden vlastní národní seznam, který ovšem není souhrnem seznamů odvolacích soudů. Pro zápis na tento seznam jsou stanoveny speciální podmínky. Při celkovém počtu 36 seznamů jde o značně nepřehledný systém, navíc pokud se k tomuto číslu připojí neznámý počet dalších seznamů, které samostatně vede například policie.

Obě země se shodují co do zajištění veřejného přístupu k seznamům. Jsou dostupné jak v elektronické podobě, tak v kanceláři výše zmíněných soudů. Ve Francii na webových stránkách jednotlivých odvolacích soudů či Kasačního soudu, které jsou vedeny ve formátu PDF, v České republice na webových stránkách <http://www.justice.cz>, odkud ovšem seznam nelze stáhnout do počítače. Přístup k těmto webovým stránkám není nijak omezen.

Seznamy se poněkud liší, co se týká základních informací o zapsaných tlumočnících (fr. soudních znalcích). Shodnými jsou údaje následující: údaj, u kterého soudu je do seznamu zapsán, jméno a příjmení, jazyky, specializace a kontaktní údaje. České seznamy navíc obsahují získaný akademický titul tlumočnicka a povinné identifikační číslo, oproti tomu ve francouzských seznamech tyto dva údaje nenalezneme, ale naopak je uveden rok narození znalce.

Další podobností týkající se českých a francouzských seznamů je podmínka, že změní-li se u tlumočnicka (fr. soudního znalce) některý z výše uvedených údajů, je nucen tuto skutečnost neprodleně oznámit soudu, u něhož je zapsán na seznam.

Díky přehlednému českému systému vedení seznamů tlumočnicků, můžeme konstatovat, že k 3. 5. 2014 byl počet soudních tlumočnicků pro všechny dostupné jazyky 3376. Ve velkém množství francouzských seznamů můžeme těžko najít přesný počet znalců překladatelů-tlumočnicků. Uvádí se pouze číslo z roku 2008, kdy bylo celkově zapsáno na seznamech všech odvolacích soudů 15.200 soudních znalců ve všech odvětvích. Shodným faktem je, že počet tlumočnicků (fr. soudních znalců) se v posledních letech výrazně nemění.

4.5 Povinnosti po jmenování tlumočnickem nebo znalcem

Po zapsání do seznamu příslušného soudu obdrží český tlumočnický deník spolu s potvrzením, které jej opravňuje nechat si vyhotovit tlumočnickou pečeť. Dále mu je vystaven průkaz tlumočnicka, obdrží i vzor tlumočnické doložky v českém jazyce a vzor ročního přehledu o počtu vypracovaných tlumočnických posudků. Oproti tomu si překladatel-tlumočnick ve Francii povinně pořídí pouze tlumočnickou pečeť, s tím, že i jemu vzniká povinnost vést deník a každoročně odevzdávat roční přehled svěřených poslání

Tlumočnický deník je možné vést v České republice buď v listinné, nebo v elektronické podobě a jeho vedení je přesně popsáno zákonem. Francouzská právní úprava uvádí pouze podobu podrobného přehledu svěřených poslání za uplynulý rok, navíc s tím rozdílem, že soudní znalec zapíše i ta, na kterých v okamžiku předložení pracuje. Neuvádí se, zda-li může být veden i elektronicky.

Do deníku se zapisuje provedení všech tlumočnických úkonů, jejich předmět, pro koho byla činnost provedena, odměny a výlohy a den jejich proplacení.

Jeden krát ročně tlumočnick i soudní znalec předkládají deník příslušnému soudu ke kontrole spolu s výše zmíněným přehledem. Jelikož je ve Francii povinné odborné vzdělávání přiloží soudní znalec i seznam absolvovaných školení a kurzů, které slouží jako důkazy o zvyšování osobní kvalifikace.

Shodný znakem je formát pečeti, a to zpravidla v podobě červeného kulatého razítka. V České republice má vždy kulatý tvar, na rozdíl od francouzského razítka, které může být i hranaté. Tlumočnick i soudní znalec si musí pečeť (razítko) zakoupit na vlastní náklady. Zde je rozdíl v českém pojetí, kdy tlumočnick tak činí na základě potvrzení krajského soudu, ale ve Francii si soudní znalec nechá pečeť (razítko) vyhotovit volně.

Průkaz tlumočnicka (fr. soudního znalce) je v obou zemích opomíjen. Sice dle platných právních předpisů existují, ale jejich používání není vyžadováno. Zpravidla stačí, když se tlumočnick (fr. soudní znalec) před výkonem činnosti prokáže občanským průkazem. Jediným rozdílem je platnost francouzského průkazu, která je omezená na dobu jednoho roku v souladu s každoroční aktualizací seznamů znalců.

Jedná-li se o písemný překlad, je nutné na poslední straně připojit tlumočnickou doložku. Tento znak mají obě země shodný. V České republice se tlumočnická doložka

napíše perem, strojem, nebo se připojí otiskem razítka. Právě razítko je nejčastěji užívanou formou tlumočnické doložky ve Francii. Tato může být také napsána na zvláštním listu a podepsána vlastní rukou.

4.6 Výkon činnosti

Povinnost zachování mlčenlivosti, je jednou z věcí, kterou mají obě srovnávané země společnou, tak jako obecné základní podmínky výkonu činnosti, mezi něž patří například povinnost vykonávat činnost osobně, v odvětví a jazyce pro které byl jmenován, měl by pozitivně odpovědět na jakékoliv justiční vyzvání.

Zajímavým, a v dnešní době stále populárnějším shodným faktem je, že v obou zemích je tlumočnickům (fr. soudním znalcům) doporučováno uzavření pojištění odpovědnosti za škodu, které kryje škody způsobené jinému v souvislosti s profesní činností. V těchto zemích existuje mnoho dalších pojištění, které mohou tlumočníci (fr. soudní znalci) využít. Výpočet se obvykle odvíjí od výše ročního příjmu a zvolené pojistné částky.

4.7 Odměňování

Zajímavou rozdílností je, že odměňování tlumočnicků v České republice je upraveno zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a vyhláškou č. 37/1967 Sb., zatímco ve Francii je odměňování znalců upraveno v trestním zákoníku a vyhláškou ze dne 2. září 2008.

Co se týká sazeb za tlumočení a překlady, francouzské základní tarifní sazby jsou pouze dvě, jedna za hodinu tlumočení a druhá za stranu překladu, kdežto české tarifní sazby jsou rozdělené podle určitých kritérií s rozsahem minimální a maximální sazby.

Jelikož se vyúčtování překladů provádí na základě přeložených stran, je nezbytné zmínit rozdílnost v obou zemích, co se týká definicí vymezení rozsahu jedné strany. V České republice se jednou stránkou překladu rozumí text psaný strojem obsahující 30 řádků o 60 úhozech včetně mezer a nedokončená stránka se posuzuje jako celá, uzavírá-li text nebo jeho ucelenou část. Ve Francii jsou překlady placené za stranu obsahující 250 slov, a pokud je překládána pouze jedna strana, která nedosahuje počtu 250 slov, je počítána za stranu celou. Ovšem pokud se jedná o tlumočení, tarif se účtuje od hodiny a každá započatá hodina tlumočení se počítá jako celá.

Po porovnání tarifních sazeb v obou srovnávaných zemích, je viditelné, že české tarify jsou v porovnání s průměrnými platy nedostačující, ale ve Francii je situace pro znalce mnohem lepší, jelikož jsou pro ně tyto sazby odpovídající, často i výhodné.

Společným znakem obou zemí je fakt, že v mimosoudním prostředí, tzn. zakázek od privátních subjektů, platí smluvní ceny.

a) Zvýšení a snížení odměny

Podmínky pro zvýšení odměny jsou rozdílným faktorem v obou srovnávaných zemích. Česká právní úprava zná čtyři zcela odlišné procentní sazby 10% (např. tlumočení afrických a asijských jazyků), 20% (např. tlumočení projevů zvláště náročných na přesnost nebo odbornost), 30% (překlad je pořizován z magnetofonového nebo jiného zvukového záznamu) a 50% (spěšné provedení úkonu, či v den pracovního volna, klidu nebo v noci), zatímco francouzská pouze dvě, 40% za první hodinu tlumočení a 25% za tlumočení v čase mezi 22h a 7h, o víkendu a ve svátek.

Odměna se může v obou případech snížit, pokud tlumočník nebo překladatel provedl úkon nekvalitně nebo se zpožděním. I když odepření odměny francouzské právní předpisy týkající se soudních tlumočnicků-překladatelů neřeší, je možné, že by tato problematika měla být řešena na základě obecných právních předpisů. V České republice může být odměna odepřena, provedl-li tlumočník úkon zvláště nekvalitně.

b) Vyúčtování

Česká právní úprava udává, že o výši odměny rozhodne ve dvou měsíční lhůtě orgán, který tlumočnicka stanovil, poté co obdržel vyúčtování odměny a nákladů, kdežto ve Francii si znalci sami dle platných tarifů vystavují vyúčtování, které je jim následně proplaceno. Česká právní úprava na rozdíl od té francouzské stanovuje třiceti denní lhůtu na proplacení odměny tlumočnickovi

Většina soudních tlumočnicků a překladatelů v obou zemích není spokojena se lhůtami a zpožděními plateb.

4.8 Náhrada nákladů

Francouzská právní úprava upravuje pouze náhradu cestovného, stravného a nocležného, je tedy velice strohá v porovnání s českou, která se zabývá i náhradou

mzdy, náhradou ušlého výdělku v případech neuskutečněného jednání a náklady spojené s přibráním pracovníků pro pomocné práce.

Náhrada cestovného je v obou zemích poskytována na základě předložení jízdních dokladů, s tím rozdílem, že francouzská právní úprava upřesňuje v pěti ustanoveních dle druhu dopravy a její třídy výši náhrady, kdežto česká právní úprava neuvádí žádná specifika.

Používá-li tlumočnick (fr. soudní znalec) k přepravě vlastní vozidlo, náhrada cestovného ve Francii se počítá tarifní sazbou s ohledem na počet ujetých kilometrů a výkonem vozidla, kdežto v České republice je náhrada určena tarifní sazbou na ujetý kilometr dle kritéria typu vozidla, zdali jde o jednostopé či osobní silniční motorové vozidlo.

Náhrada stravného se také liší, neboť český zákon uvádí výši náhrady podle toho, jak dlouho pracovní cesta trvá, ale francouzská právní úprava uvádí přesnou částku na náklady obědu a večeře. Nocležné je touto úpravou vymezeno také přesně, ve formě tarifů rozdělených na nocležné v Paříži a mimo hlavní město. V České republice nejsou stanoveny tarifní sazby nocležného, ale jsou nahrazovány skutečné náklady, které tlumočnickovi vznikly v souvislosti s výkonem tlumočnické činnosti.

4.9 Správní trestání

Shodným znakem je právní úprava správních deliktů, které jsou ve stejné hierarchické rovině, a to nařízením č. 2004 č. 1463 dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích pro Francii a zákonem č.36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících pro Českou republiku, obsahující disciplinární soustavu správních deliktů profesně kárné povahy. V obou případech se porušení trestního práva řídí trestním zákoníkem. Česká právní úprava se řídí i zákonem o přestupcích.

Disciplinární tresty v obou zemích jsou výstraha, dočasné pozastavení činnosti nebo vyškrtnutí ze seznamu bez práva být znovu zapsán na seznam.

V případě výstrahy se jedná o mírný trest za již spáchaný správní delikt, sledující nápravný, výchovný cíl a k vyškrtnutí dochází, pokud tlumočnick i přes výstrahu neplní nebo porušuje své veřejnoprávní povinnosti stanovené zákonem.

Pro soudní znalce ve Francii jsou vymezeny tři delikty. Jedná se zejména o podplácení, na které český zákon nemyslí. Mezi další, které jsou obsaženy i v českém zákoně, patří

křivá výpověď (tlumočení) a neoprávněné vydávání se za soudního znalce (tlumočnicka), aniž by byl zapsán na seznam.

Český zákon obsahuje přehledný taxativní výčet přestupků, při jejichž porušení se pokuta pohybuje do maximální výše 50 000 Kč, resp. 100 000 Kč. Pokud se někdo neoprávněně vydává za tlumočnicka, lze uložit pokutu až do hodnoty 200.000,- Kč. Bohužel francouzská právní úprava je opět nedostačující, když postrádá výčet výše pokut, a to zejména proto, že rozhodnutí o těchto výších je velmi často individuální a záleží na posouzení konkrétního případu. V tomto je česká právní úprava důslednější a má jasně stanovené částky, o které se při rozhodování o udělení pokuty opírá.

Výrazným rozdílem je tvrdost trestání v případě křivého tlumočení (výpovědi). V České republice je tlumočnick trestán odnětím svobody až na dobu 2 let (resp. 6 měsíců až 3 let) nebo zákazem výkonu činnosti. Ve Francii mu může být udělen trest odnětí svobody až na 5 let s pokutou až 75 000 euro nebo až na 7 let s pokutou až 100 000 euro. Na první pohled se zdá, že francouzský právní systém je velice přísný, ale podle informací z praxe nedochází k odsuzování soudních znalců na maximální dobu, ani k tak vysokým pokutám. Naopak v České republice může snáze dojít k odsouzení při maximální hranici 2 let, ale častěji se případy řeší doživotním zákazem činnosti.

Český zákon udává, že pokuty jsou splatné do 30dnů, oproti francouzskému, kde splatnost není jasně uvedena. Lze se domnívat, že je tomu tak proto, že splatnost je ve francouzské právní úpravě stanovena obecným právním předpisem.

Ve Francii je rozhodnutí soudu stíhanému znalci oznámeno doporučeným dopisem s doručenkou a toto oznámení obsahuje lhůtu a možné způsoby podání odvolání proti tomuto rozhodnutí, ale není uvedena konkrétní lhůta pro doručení tohoto oznámení, stejně jako v České republice v případě oznámení stíhanému tlumočnickovi. Specifikem však je, že pokud je tlumočnick uznán vinným, musí být tato skutečnost zaznamenána nejpozději do 15 pracovních dnů ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, čímž se francouzská právní úprava vůbec nezabývá.

4.10 Zánik a pozastavení výkonu

Zánik a pozastavení činnosti probíhá v obou srovnávaných zemích podobně, například při uznání tlumočnicka vinným z úmyslného nebo nedbalostního porušení právní povinnosti při výkonu jeho činnosti. Existují zde drobné nuance, a to zejména ve

lhůtách v případech pozastavení činnosti, kdy česká právní úprava určuje maximální dobu trvání 4 let, naproti tomu ve Francii je zavedena maximálně 3 letá lhůta.

Celkově z prostudování právních úprav v obou zemích vyplývá, že v případě České republiky jsou konkrétní důvody zániku a pozastavení činnosti uvedeny taxativně a velice přehledně, avšak ve Francii je v nařízení přehledněji popsán spíše proces zániku a pozastavení činnosti, ale schází přehledný taxativní výčet důvodů. Hlavním obecným důvodem je trestní či disciplinární stíhání znalce. Dalším rozdílem je, že zde není upraveno, zda po výmazu ze seznamu znalců musí odevzdat či zničit razítka (úřední pečeť) popřípadě svůj průkaz.

Francouzská právní úprava, oproti české navíc stanovuje, že funkční období soudního znalce končí maximálně v jeho 70 letech a jde-li do důchodu po dovršení 65 let věku, může zažádat o čestný titul.

V obou zemích může tlumočnick (fr. soudní znalec) sám odstoupit z funkce a po vyškrtnutí dojde k zániku povinností, mimo povinnost mlčenlivosti, která je zachována.

5. Jazyková část

Kapitola obsahuje francouzsko-český glosář, při jehož sestavování jsem vycházela z termínů, které se objevují v třetí kapitole této práce. Jednotlivá hesla jsou řazena podle abecedy. Glosář je zaměřený na terminologii týkající se znalecké (tlumočnické) činnosti. V této kapitole, na základě francouzských výkladových slovníků, popíši některé francouzské termíny a slovní spojení spolu s jejich českými ekvivalenty. Pro rozbor termínů jsem vybrala ty, které nemají překlad, nebo pro ně můžeme najít jen překlad opisný, a dále jsem vybrala termíny, jejichž překlad vzhledem k dané problematice považuji za nedostačující či nevhodný. Tyto výrazy jsou v glosáři tučně zvýrazněné.

5.1 Glosář

<i>l'assurance responsabilité civile judiciaire et extrajudiciaire</i>	pojištění odpovědnosti za škodu
<i>l'avertissement</i>	výstraha
<i>le bureau de la Cour de cassation</i>	kancelář kasačního soudu
<i>la carte d'expert</i>	průkazu znalce
<i>la clause de traducteur</i>	překladatelská doložka
<i>le conseil de prud'hommes</i>	pracovněprávní soud
<i>la comparution</i>	dostavit se k soudu
<i>la cour d'appel</i>	odvolací soud
<i>la Cour de cassation</i>	Kasační soud
<i>le décret d'application</i>	prováděcí dekret
<i>le dossier</i>	příhláška, žádost, spis
<i>en cas de motif grave</i>	ze závažných důvodů
<i>la formation disciplinaire</i>	zvláštní obsazení pro kárné řízení
<i>l'expert judiciaire</i>	soudní znalci

<i>l'expertise</i>	posudek
<i>les Experts Traducteurs Interprètes</i>	soudní překladatelé-tlumočníci
<i>la formation continue</i>	další vzdělávání
<i>la gendarmerie</i>	četnictvo
<i>le honorariat</i>	čestný titul, čestné členství
<i>l'indemnité de transport</i>	náhrada cestovného
<i>l'indemnité de mission</i>	náhrada stravného a nocležného
<i>la lettre recommandée avec demande d'avis de réception</i>	doporučený dopis s doručenkou
<i>la liste annuelle</i>	roční seznam
<i>la liste de cour d'appel</i>	seznam znalců odvolacího soudu
<i>la liste national</i>	národní seznam
<i>le mémoire</i>	podání/vyúčtování
<i>la mission</i>	poslání, úkol
<i>les parquets généraux</i>	generální státní zastupitelství
<i>la personne morale</i>	právnícká osoba
<i>la police judiciaire</i>	soudní policie
<i>le premier président de la Cour de cassation</i>	předseda Kasačního soudu
<i>le président du TGI</i>	předseda TGI
<i>la prestation de serment</i>	složení slibu
<i>le Procureur de la République près le TGI</i>	státnímu zástupci při soudu prvního stupně
<i>le Procureur général près la cour de cassation/d'appel</i>	státního zástupce při kasačním/odvolacím soudu
<i>la radiation</i>	vyškrtnutí
<i>la radiation provisoire (temporaire) de la liste</i>	pozastavení činnosti znalce

<i>radier</i>	vyškrtnout, vymazat
<i>la résidence</i>	bydliště
<i>la séance solennelle</i>	slavnostní zasedání
<i>le secrétariat du parquet général</i>	sekretariát generálního státního zastupitelství u odvolacího nebo Kasačního soudu
<i>le secrétariat-greffe de la cour</i>	v kanceláři soudu
<i>la suspension provisoire</i>	pozastavení činnosti
<i>le cachet (tampon) du traducteur</i>	tlumočnická pečeť
<i>le tribunal de commerce</i>	obchodní soud
<i>le tribunal de grande instance</i>	soud prvního stupně práva obecného

5.2 Rozbor vybraných termínů a slovních spojení

L'expert judiciaire

Dictionnaire du vocabulaire juridique¹⁶⁰ popisuje termín „*l'expert*“ jako „*Technicien nommé par le juge afin de réaliser une expertise*“¹⁶¹ a francouzský výkladový slovník Vocabulaire juridique jej označuje za „*Titre des personnes inscrites sur une liste officielle comme spécialiste en telle matière*“¹⁶²

Termín „*l'expert*“ Francouzsko-český právní slovník¹⁶³ překládá jako „*znalec* nebo *úřední odhadce*“ a v tomto případě se jedná právě o znalce. Druhý termín „*judiciaire*“ překládá¹⁶⁴ jako „*soudní*“. Z toho vyplývající slovní spojení „*soudní znalec*“ je legálním českým ekvivalentem.

Třetí kapitola této práce pojednává o skupině „*Les Experts Traducteurs Interprètes*“. Slovní spojení bychom na základě výše uvedeného překladu doslovně přeložili „*znalci překladatelé-tlumočníci*“. Tento překlad mi připadá nevhodný s ohledem na českou právní terminologii, tudíž bych navrhla spíše překlad „*soudní překladatelé-tlumočníci*“.

¹⁶⁰ s. 190

¹⁶¹ „*Soudní znalec jmenovaný soudcem pro vypracování znaleckého posudku.*“

¹⁶² „*Označení osob zapsaných na oficiálním seznamu znalců jako odborníků v určitém oboru.*“

¹⁶³ s. 68

¹⁶⁴ s. 92

Nejedná se o legální český ekvivalent, jelikož česká právní úprava zná pouze pojem „*tlumočník*“ a tento jednoslovný překlad by byl s ohledem na další dělení této zmíněné skupiny matoucí.

Podle francouzské platné právní úpravy se totiž skupina dále dělí na „*les experts traducteurs (les traducteurs assermenté)*“ a „*les experts interprètes (les interprètes assermentés)*“ tj. na „*překladaatele a tlumočníky*“.

L'expertise

Francouzské výkladové slovníky *Dictionnaire du vocabulaire juridique*¹⁶⁵ a *Vocabulaire juridique* popisují termín „*l'expertise*“ jako „*Mesure d'instruction exigeant des investigations complexes*“.¹⁶⁶

Francouzsko-český právní slovník překládá „*l'expertise*“ jako „*znalecký posudek*“ nebo „*dobrozdání*“, „přičemž dobrozdání patří spíše do archaické právní terminologie, kdežto znalecký posudek je legálním českým ekvivalentem. „*Znaleckému posudku*“ přisuzuje Česko-francouzský právní slovník¹⁶⁷ další možné překlady do francouzštiny „*le rapport d'expertise*“ nebo „*l'avis d'experts*“, které patří do legální francouzské terminologie.

Le dossier

Internetový výkladový slovník Larousse¹⁶⁸ uvádí definici pro „*le dossier*“ jako „*Ensemble de documents se rapportant à un même sujet, à une même affaire*“.¹⁶⁹ Jasně se tedy jedná o „*spis*“, což potvrzuje i překlad ve Francouzsko-českém právní slovníku¹⁷⁰. V kontextu, ve kterém se termín objevuje v této práci, bych se přikláběla k překladu „*přihláška*“ či „*žádost*“. Pořád se sice jedná o spis, ale takto lze okamžitě identifikovat, k jakému účelu je spis určen.

L'assurance responsabilité civile judiciaire et extrajudiciaire

Ve Francouzsko-českém právní slovníku¹⁷¹ nalezneme překlad pouze jedné části celého slovního spojení, a to obsahuje překlad „*pojištění občanskoprávní odpovědnosti*“ pro „*l'assurance responsabilité civile*“. Druhá část slovního spojení

¹⁶⁵ s. 190

¹⁶⁶ „*Vyšetřovací opatření vyžadující komplexní zkoumání.*“

¹⁶⁷ s. 68

¹⁶⁸ Dostupné z: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/dossier/26532?q=dossier#26407>

¹⁶⁹ "Soubor dokumentů týkajících se stejného předmětu v téže věci"

¹⁷⁰ s. 55

¹⁷¹ s. 26

„judiciaire et extrajudiciaire“ znamená „soudní a mimosoudní“. Za nejvhodnější český ekvivalent ovšem považuji „pojištění odpovědnosti za škodu“. Toto pojištění odpovídá svým účelem právě „l'assurance responsabilité civile judiciaire et extrajudiciaire“.

La clause de traducteur

Francouzsko-český právní slovník¹⁷² uvádí „la clause“ jako „doložku“. Slovní spojení „la clause de traducteur“ v doslovném překladu znamená „překladatelská doložka“. Tento překlad ovšem není odpovídajícím termínem v české právní terminologii, kde hovoříme o tlumočnické doložce, která se vztahuje jak na překladatele, tak na tlumočníka. Proto jsem v textu práce ponechala právě termín „tlumočnická doložka“, který považuji za vhodnější překlad.

Le mémoire

Ve Francouzsko-českém právnickém slovníku¹⁷³ nalezneme jednoznačný překlad pro „le mémoire“ jako „podání“. S tímto překladem však s ohledem na znění francouzské právní úpravy, kde se le mémoire objevuje v souvislosti s odměňováním tlumočnicků, příliš nesouhlasím. Proto jsem v této práci pracovala s termínem „vyúčtování“ na místo „podání“, které má velice široký význam, a vyúčtování přesně odpovídá danému kontextu.

L'indemnité de mission

Internetový výkladový slovník Larousse¹⁷⁴ definuje termín „l'indemnité“ jako „Somme destinée à rembourser une dépense imputable à l'exercice de la profession.“¹⁷⁵

Podle Francouzsko-českého právní slovníku¹⁷⁶ je termín „l'indemnité“ překládán jako „odškodnění“ a pro termín „la mission“ nabízí překlady „poslání“, „úkol“ a „mise“. Překlad slovního spojení „l'indemnité de mission“ není uveden v žádném dostupném slovníku. Na základě výše uvedených překladů vzniká překlad „odškodnění za vykonaná poslání“. Avšak na základě francouzské právní úpravy obsahující l'indemnité de mission, která uvádí tarifní sazby za stravné a nocležné, jsem našla vhodný český ekvivalent, a to „náhrada stravného a nocležného“.

¹⁷² s. 38

¹⁷³ s. 104

¹⁷⁴ Dostupné z:

<http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/indemnit%C3%A9/42518?q=indemnit%C3%A9#42424>

¹⁷⁵ „Částka k vyplacení za výdaje spojené s výkonem povolání.“

¹⁷⁶ s. 86

La formation disciplinaire

Francouzsko-český právní slovník překládá termín „*la formation*“¹⁷⁷ opisně jako „*složení orgánu, které soudí*“ a „*disciplinaire*“¹⁷⁸ znamená „*kázeňský*“, „*kárný*“, „*disciplinární*“. Českým legálním ekvivalentem pro „*formation disciplinaire*“ je „*zvláštní obsazení pro kárné řízení*“, které sice není doslovným překladem, přesto tyto dva termíny mají totožný význam.

La radiation provisoire (temporaire) de la liste

Internetový výkladový slovník Larousse¹⁷⁹ definuje „*la radiation*“ jako „*Action de radier, de rayer quelqu'un ou quelque chose d'une liste où il était inscrit*“¹⁸⁰.

Doslovným překladem pro „*la radiation*“ je podle Francouzsko-českého právní slovníku¹⁸¹ „*výmaz*“. Jak můžeme pozorovat na výše uvedené definici, jedná se vždy o výmaz z nějakého seznamu. „*Provisoire*“ i „*temporaire*“ znamenají „*dočasný*“. Z těchto překladů plyne srozumitelný překlad „*dočasný výmaz ze seznamu*“. Tento termín ale česká legislativa v kontextu tlumočení nezná, proto jsem použila upravený český ekvivalent „*pozastavení činnosti znalce*“,¹⁸² jelikož pokud je znalec (tlumočník) dočasně vymazán ze seznamu tlumočnicků jedná se o situaci kdy je jeho činnost pozastavena. Francouzský právní systém používá i termín „*la suspension provisoire*“ s totožným významem.

Le honorariat

Definice ve výkladovém slovníku Dictionnaire du vocabulaire juridique¹⁸³ je následovná: „*Titre honorifique donné a un fonctionnaire qui part a la retraite pour lui permettre de conserver le titre qu'il occupait lorsqu'il était encore en activité.*“¹⁸⁴

Francouzský termín „*le honorariat*“ překládá Francouzsko-český právní slovník¹⁸⁵ jako „*čestný titul*“ nebo „*čestné členství*“. Zde si myslím, že čestné členství je v České republice více užívané.

¹⁷⁷ s. 73

¹⁷⁸ s. 54

¹⁷⁹ Dostupné z: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/radiation/65985?q=radiation#65235>

¹⁸⁰ „*Vyškrtnutí někoho nebo něčeho ze seznamu, na kterém byl zapsán.*“

¹⁸¹ s. 145

¹⁸² V české právní úpravě hovoříme o „*pozastavení činnosti tlumočnicka*“.

¹⁸³ s. 339

¹⁸⁴ „*Čestný titul udělený funkcionáři odcházejícímu do důchodu, který mu dovoluje zachovat si titul, který používal během svého aktivního profesního života.*“

¹⁸⁵ s. 80

Le procureur de la République près le TGI

Francouzsko-český právní slovník¹⁸⁶ překládá „*Procureur*“ archaickým označením „*Zmocněnec*“. Ve Francii „*le procureur de la République près le TGI*“ je „*Představitel a vedoucí státního zastupitelství u TGI*“. V kontextu českého práva, můžeme toto slovní spojení přeložit spíše jako „*státní zástupce při soudu prvního stupně*“, které představuje vhodnější ekvivalent české právní terminologie.

Le procureur général près la cour de cassation/d'appel

Celé slovní spojení se dle francouzsko-českého právní slovníku¹⁸⁷ překládá jako „*Představitel a vedoucí státního zastupitelství u odvolacího nebo kasačního soudu nebo u účetního soudu*“. Na základě stejných tvrzení jako ve výše uvedeném příkladě¹⁸⁸ můžeme toto slovní spojení přeložit jako „*státní zástupce při Kasačním nebo odvolacím soudu*“.

¹⁸⁶ s. 138

¹⁸⁷ s. 138

¹⁸⁸ *le procureur de la République près le TGI*

Závěr

Hlavním cílem této práce byla komparativní analýza české a francouzské právní úpravy soudního překladu a tlumočení v České republice a ve Francii. Mým záměrem rovněž bylo podrobněji se seznámit s oběma právními úpravami. Zjišťovala jsem, do jaké míry si jsou podobné a v čem můžeme nalézt odlišnosti. Za sekundární cíl jsem si stanovila provedení jazykového rozboru příslušné právní terminologie v oblasti soudního překladu a tlumočení.

Práci jsem rozdělila do 5 velkých kapitol. První kapitolu jsem věnovala obecnému úvodu do problematiky profese překladatele a tlumočnicka pro běžnou a soudní praxi. Jejím vypracováním jsem vytvořila jak popis osobnosti tlumočnicka a překladatele, který tvoří základ pro soudního tlumočnicka, tak i základní charakteristiky tlumočení a překladu v obecné rovině. Na to jsem navázala definicí soudního překladu a tlumočení včetně profese soudního tlumočnicka a kapitolu jsem zakončila uvedením do situačního kontextu soudního tlumočení. Tato kapitola položila základ pro snazší orientaci v problematice následujících kapitol.

Ve druhé kapitole jsem popsala historický vývoj české právní úpravy a poté, na základě platných právních předpisů, výkon činnosti tlumočnicka v České republice, jeho práva a povinnosti. Stejně jsem postupovala i v kapitole třetí kde jsem vycházela z francouzské právní úpravy a popisovala jsem jak její historický vývoj, tak i výkon činnosti soudního znalce. V těchto dvou kapitolách jsem zjistila, že celá problematika je rozsáhlejší než jsem předpokládala, nicméně jsem se v jednotlivých podkapitolách snažila obsáhnout vše podstatné a vytvořit tak pevný základ pro následnou komparaci výkonu soudního tlumočnicka a překladatele v České republice a ve Francii.

Ve čtvrté kapitole jsem porovnávala českou a francouzskou právní úpravu soudního překladu a tlumočení v České republice a ve Francii, a tím jsem naplnila hlavní cíl práce. Z této kapitoly je patrné jaké odlišnosti, popř. podobnosti, se nacházejí mezi českou a francouzskou právní úpravou. Zaprvé se liší svým časovým vývojem, kdy se již za Rakouského císařství v roce 1835 setkáváme s prvním dekretem o soudních tlumočnicích, ve Francii je tato problematika upravena až téměř o sto let později. Naopak v obou zemích byl přibližně ve stejnou dobu, tj. okolo roku 1970, vytvořen moderní právní rámec upravující soudní tlumočení. V této kapitole jsem také potvrdila svá tvrzení uvedená v úvodu o četných novelizacích těchto právních rámců obou zemí. Co se týká odborným podmíněk pro jmenování tlumočnickem, pro Francii

soudním znalcem, jsou spíše obdobné čemuž tak není v případě doby, na kterou jsou jmenováni, která se zásadně liší, stejně tak jako procedura žádosti o zápis na seznam tlumočnicků či znalců. Mezi další odlišnosti patří vedení seznamu znalců a tlumočnicků v obou zemích. V porovnání s Českou republikou, která má seznamů devět, z nichž jeden je seznamem centrálním, Francie má 36 oficiálních seznamů a mnoho dalších lokálních, jejichž počet není znám. Tento fakt znovu upozorňuje na nepřehlednost francouzského systému. Naopak povinnost zachování mlčenlivosti a doporučení uzavření pojištění odpovědnosti za škodu je v obou zemích shodným faktem.

V úvodu jsem uvedla domněnku týkající se pojetí dané problematiky v obou zemích, a to, že si myslím, že česká právní úprava bude problematiku pojímat obecněji a francouzská právní úprava bude mnohem detailnější, nicméně méně přehledná. Toto domněnku mohu jednoznačně potvrdit, jelikož v České republice je jeden platný zákon s jednou platnou prováděcí vyhláškou, které velice přehledně upravují soudní tlumočení nicméně, podle názorů odborníků, jsou nedostačující. A to zejména proto, že se tato právní úprava zabývá jak soudním tlumočením, tak i znaleckou činností a navíc je zastaralá, pochází z roku 1967. Ve Francii, kde je soudní tlumočnick považován za soudního znalce, základ tvoří také dva právní předpisy, jeden zákon s jedním nařízením. Avšak znalecká činnost je tak rozsáhlá, že jsem se pravidelně setkávala s obtížemi při hledání konkrétních informací a musím konstatovat, že orientace ve francouzské legislativě je často velmi obtížná. Jedná-li se o odměňování tlumočnicků či soudních znalců v každé ze zemí se uplatňuje jiný tarifní systém a pro náhradu nákladů nalezneme také odlišnosti. V tomto posledním případě je podrobnější česká právní úprava. Správní trestání je z velké části upraveno v obou úpravách odlišně tak jako zánik a pozastavení činnosti.

V páté kapitole, která sloužila k naplnění mého sekundárního cíle práce, jsem vypracovala francouzsko-český glosář, na jehož základě jsem pak rozebrala vybranou právní terminologii francouzských pojmů a slovních spojení objevujících se v třetí kapitole této práce. Některé jsem shledala obtížnějšími na překlad, ale nakonec se mi podařilo najít nejvhodnější české ekvivalenty nebo pojem dostatečně jasně vysvětlit za pomoci francouzských výkladových slovníků.

Na základě zjištěných informací jsem došla k závěru, že se dané právní úpravy spíše odlišují, ale našla jsem i některé podobnosti. Nicméně se v obou zemích legislativa stále vyvíjí, tudíž v následujících letech mohou nastat další legislativní změny a je možné, že se obě právní úpravy více sjednotí.

Résumé

Le présent mémoire de licence avait pour but principal, la comparaison des dispositions légales de la traduction et d'interprétation assermenté en République Tchèque et en France. Mon intention était aussi de prendre connaissances de ces deux dispositions légales plus en détail. J'ai examiné dans quelle mesure nous pouvons trouver les similarités et les différences. Comme but secondaire, j'ai déterminé l'analyse de la terminologie du langage juridique français en ce qui concerne le domaine de la traduction et interprétation assermenté.

Le mémoire est divisé en cinq grands chapitres. Le premier chapitre est consacré à l'introduction générale de la profession du traducteur et de l'interprète dans son milieu commun et son milieu judiciaire. Par élaboration de ce chapitre, j'ai créé tant une description de la personnalité d'un interprète et d'un traducteur judiciaire que les caractéristiques de base de l'interprétation et de la traduction en général. A la suite, j'ai renoué avec la définition de la traduction, de l'interprétation juridique et à la profession d'interprète assermenté y compris. J'ai fini par une mise en contexte de l'interprétation juridique. Ce chapitre a posé les bases pour mieux comprendre la problématique des chapitres suivants.

Le deuxième chapitre décrit le développement historique des dispositions légales tchèques, les dispositions légales en vigueur ainsi que l'exécution des activités d'un interprète en République tchèque, ses droits et ses devoirs . Pour le troisième chapitre j'ai suivi la même méthode, cette fois-ci selon les disposition légales français. J'y décrit tant le développement historique que l'exécution des activités d'un expert judiciaire. Dans ces deux chapitres, j'ai trouvé que mon travail fourni est plus conséquent à ce que je m'attendais. Cependant, j'ai essayé dans différents sous-chapitres de couvrir toutes les questions essentielles, afin de créer une base solide pour comparer l'exécution des activités d'un interprète et traducteur judiciaire en République tchèque et en France.

En quatrième chapitre les deux dispositions légales tchèque et français sont comparées. Cette comparaison a rempli l'objectif principal de ce mémoire. De ce chapitre, il en résulte quelques différences et similitudes qui se trouvent parmi les dispositions légales tchèques et françaises. D'abord elles se singularisent par son évolution dans le temps. A l'époque de l'Empire d'Autriche en 1835, nous rencontrons déjà le premier décret relatif aux interprètes judiciaires, mais en France, la question se règle presque un siècle plus tard. Par contre dans les deux pays, environ à la même

époque, vers 1970, a été créé un cadre juridique moderne relatif aux interprétations judiciaires. Quant aux conditions pour la nomination d'un interprète expert judiciaire français, elles sont assez similaires sauf la période pour laquelle ils sont nommés. Cette période se distingue fondamentalement, ainsi que la procédure d'inscription sur la liste d'interprètes ou d'experts. La gestion des listes d'interprètes et d'experts dans les deux pays compte parmi d'autres différences. En comparaison avec la République Tchèque qui possède neuf listes dont une représente la liste nationale, la France quant à elle dispose de 36 listes officielles, et de surcroît de nombreuses listes locales dont le nombre est inconnu. Cette réalité souligne de nouveau le manque de clarté du système français. Au contraire, une similitude pour les deux pays concerne l'obligation de discrétion et la recommandation de conclure d'un contrat d'assurance responsabilité civile.

Dans l'introduction j'ai mentionné une hypothèse concernant la problématique donnée dans les deux pays, celles des dispositions légales tchèques qui seront plus généralistes et les dispositions légales françaises seront beaucoup plus détaillées mais moins claires. Je peux incontestablement confirmer cette hypothèse car en République Tchèque, une loi avec un décret d'application en vigueur gouverne très clairement l'interprétation judiciaire. Cependant, selon les professionnels, ces dispositions sont insuffisantes, notamment parce que les dispositions légales visées à la fois à l'interprétation judiciaire et aux activités d'experts judiciaires, en plus elles sont désuètes, datées de 1967. En France, où l'interprète est considéré comme un expert judiciaire, les fondements sont aussi créés par deux prescriptions juridiques, une loi avec un décret. Toutefois, l'activité d'expert judiciaire est si étendue, que j'ai régulièrement rencontré des difficultés à trouver des informations spécifiques. Je dois également constater que l'orientation dans la législation française est souvent très difficile. En ce qui concerne la rémunération des interprètes et des experts judiciaires, les deux pays appliquent différents systèmes de tarification et de remboursement de frais. Dans ce dernier cas, la législation est plus détaillée. Les sanctions administratives sont en grande partie réglées différemment dans les deux dispositions légales de ces états ainsi que la radiation et la suspension provisoire.

Dans le cinquième chapitre, j'ai élaboré un glossaire franco-tchèque qui a servi d'accomplir le but secondaire du mémoire. Sur la base de ce glossaire, j'ai analysé la terminologie correspondante au langage juridique de termes et expressions françaises qui se trouvent dans le troisième chapitre de ce mémoire. Certains d'entre eux ont été

plus difficile à traduire, mais finalement j'ai réussi à trouver les meilleurs équivalents, expliquer les termes à l'aide des dictionnaires de langue français.

Sur la base d'informations constatées, j'ai déduit une conclusion. Les dispositions légales données sont plutôt distinguées et j'ai trouvé aussi quelques similitudes. Néanmoins, je pense que dans les deux pays, il y a un développement constant de la législation donc dans les années à venir, d'autres changements législatifs peuvent survenir et il est possible que les dispositions légales donnés s'unifieront plus entre ces deux pays.

Přílohy

Příloha 1: Vzor ročního přehledu o počtu vypracovaných tlumočnických posudků – Česká republika

Číslo průkazu znalce/tlumočnicka:

PŘEHLED

o počtu vypracovaných znaleckých – tlumoč. posudků za rok 2013

Jméno a příjmení znalce/tlumočnicka (titul, vědecká hodnost):

Adresa bydliště + telefon, mob.tel. , e-mail - znalce/tlumočnicka

Adresa zaměstnavatele:

Telefon do zaměstnání:

základní obor **odvětví**

specializace

1) Celkový počet podaných posudků/překladů

2) Z celkového počtu posudků vyžádáno

a) státními orgány celkem:

z toho:

orgány Policie

orgány zastupitelství

soudy v trestním řízení

soudy v občanskoprávním řízení

soudy v obchodních věcech

notáři

jiné orgány státní správy a samosprávy

b) ostatními právníckými osobami, podnikateli a OSVČ :

c) občanům :

3) Účtovaný počet hodin za celkový počet podaných posudků

z toho: - státním orgánům:

- občanům :

4) Účtovaná odměna za celkový počet podaných posudků činila

z toho: - státním orgánům:

- občanům:

Účtované náhrady nákladů činil:

otisk znalecké pečeti:

datum:

podpis:

Zdroj: PhDr. Dana Hypšová

Příloha 2: Vzor ročního přehledu svěřených poslání - Francie

NOM et prénom :

Adresse :

Tél. :

Spécialité :

MISSIONS JUDICIAIRES EFFECTUÉES ET EN COURS

ANNÉE 20XX

(art. 23 du décret n° 2004-1463 du 23 décembre 2004)

Juridiction ayant commis l'expert (*) et son siège	Date et nature de l'acte de désignation de l'expert (ordonnance, réquisition) (Nom du magistrat)	Nature de la mission (traduction, interprétation, transcription, expertise concernant un texte, un enregistrement)	Date de dépôt du rapport (expertise), de la traduction ou de la transcription et délai d'exécution ou date de la prestation d'interprétation	Références de l'affaire (numéro de parquet - nom des parties)	Observations (nombre de pages traduites - détails sur l'interprétation)
--	--	--	--	---	---

Zdroj: Société française des Traducteurs¹⁸⁹

¹⁸⁹ Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#U2j4-IF_vps

Příloha 3: Vzor tlumočnické doložky – Česká republika

Jako tlumočnick jazyka českého a, ustanovený dekretem
soudu v ze dne č.j. Spr stvrzuji, že
mnou provedený překlad souhlasí s textem připojené listiny.

Tlumočnický úkon je zapsán v deníku pod poř. č.

.....

....., dne

.....

tlumočnick

Zdroj: Komora soudních tlumočnicků České republiky¹⁹⁰

Příloha 4: Vzor tlumočnické doložky – Francie

Je soussignée,.....; Traducteur Expert près la Cour d'appel de;
Certifie que la traduction qui précède est conforme a l'original libellé en langue
.....vise NE VARIETUR sous le n°

Fait à le

Traduction délivrée en ... exemplaire(s).¹⁹¹

Zdroj: Syndicat national des traducteurs professionnels¹⁹²

¹⁹⁰ Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/dolozka.htm>

¹⁹¹ nebo: je soussigné(e) Nom Prénom, expert près la Cour d'Appel de xxx (město); Certifie que le document ci-dessous est conforme à l'original présenté en langue xxx (zdrojový jazyk); Nombre de pages: (počet stran) ;Vise ne varietur sous le n° (číslo); Fait à (město), Le (datum); Signature (podpis).

¹⁹² Dostupné z: http://www.sft.fr/conseils-aux-experts-de-justice.html#.U1OgXIV_tRE [cit. 2013-11-24].

Zdroje

Právní předpisy:

Dvorský dekret č. 109/1835 sb.z.s., o soudních tlumočnících ze dne 22. prosince 1835

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950

Trestní zákoník

Vládní nařízení č. 269/1939 Sb., o seznamech stálých soudních znalců

Vládní nařízení 76/1950 Sb. ze dne 6. června 1950 o odměně a náhradě hotových výloh stálých přísežných znalců a tlumočnicků

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb.

Zákon č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnících

Zákon č. 47/1959 Sb., o úpravě právních poměrů znalců a tlumočnicků.

Zákon č. 36/1967 Sb., ze dne 6. dubna 1967 o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 322/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech

Zákon č. 444/2011 Sb., ze dne 6. prosince 2011, kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Arrêté du 10 juin 2005 relatif à la nomenclature prévue à l'article 1er du décret n° 2004-1463 du 23 décembre 2004

Arrêté du 22 février 2006

Arrêté du 2 septembre 2008 relatif aux frais de justice criminelle en matière de médecine légale, de traduction, d'interprétariat et d'administration ad hoc

Arrêté du 26 août 2008 modifiant l'arrêté du 3 juillet 2006 fixant les taux des indemnités kilométriques

Arrêté du 25 juillet 2012

Code l'entrée et du séjour des étrangers

Code pénal

Décret n° 2004-1463 du 23 décembre 2004 relatif aux experts judiciaires

Loi du 30 novembre 1892

Loi n° 71-498 du 29 juin 1971 relative aux experts judiciaires

Loi 2004_130 du 11 février 2004 réformant le statut de certaines professions judiciaires ou juridiques, des experts judiciaires, des conseils en propriété industrielle et des experts en ventes aux enchères publiques

Signalisation des circulaires du 1er octobre au 31 décembre 2005 - Circulaire relative à la carte d'expert judiciaire DSJ 2005-24 AB3/16-11-2005, Carte professionnelle, Expert judiciaire

Tištěné zdroje:

BENMAMAN, V. Legal interpreting by any other name is still legal interpreting. *The Critical Link: Interpreters in the community*. s. 181. 1997. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, Publishing Co. ISBN-10:9027216207

ČEŇKOVÁ, I. *Úvod do teorie tlumočení*. 2008. Praha. Česká komora tlumočnicků do znakového jazyka. ISBN: 978-80-87153-74-1

GORGOLOVÁ, E. a spol. *Soudní tlumočení v teorii a v praxi*. 2009. Praha. Prospektrum.

HOCHÉL, B. *Preklad ako komunikácia*. 1990. Bratislava: Slovenský spisovateľ. ISBN: 80-220-0003-5

CHAUVAUD, F. *Experts et expertise judiciaire France, XIXe et XXe siècle*. s. 101. 2003. Rennes. Presses Universitaires de Rennes. ISBN 2-86847-858-1

LEVÝ, J. *Umění překlada*. s. 59. 1983. Praha. Panorama. ISBN: 978-80-87561-15-7

Slovníky:

CABRILLAC, R. *Dictionnaire du vocabulaire juridique*. 2008. Paris. Litec. ISBN 978-2-7110-1026-4

CORNU, G. *Vocabulaire juridique association Henri Capitant*. 1998. Paris. Presses Universitaires de France – PUF. ISBN 2-13-049289-4

KOLEKTIV AUTORŮ. *Lingea velký slovník*. 2007. Brno, Lingea s.r.o. ISBN 978-80-87062-05-0

LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český, česko-francouzský právní slovník*. 2008. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. ISBN 978-80-7380-111-3

Diplomové práce:

BREJLOVÁ, D. *Osobnost konferenčního tlumočnicka a profesionálního překladatele. Diplomová práce*. 2001. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/IMG/pdf/Sobolevi_ova_DP_hlavni__text.pdf

DAUTREMEPUS, F. *L'expert traducteur interprète judiciaire: réflexions sur une fonction ambiguë. Diplomová práce*. 2012. Lille. Université Lille 3 Charles de Gaulle, Master interprétariat langue des signes française – français. [cit. 2013-20-09]. Dostupné z: http://stl.recherche.univ-lille3.fr/siteheberges/masterLSF/memoires/2012_DAUTREMEPUS.pdf

SOBOLEVIČOVÁ, R. *Vnímání překladatelské a tlumočnické profese v České republice. Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/IMG/pdf/Sobolevi_ova_DP_hlavni__text.pdf

SOJÁKOVÁ, J. *Postavení soudního tlumočnicka v České republice. Diplomová práce*. 2012. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120079747>

ŠVÁBOVÁ, K. *Soudní tlumočení jako komunikační proces. Diplomová práce*. 2013. Praha. ÚTRL FF UK. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/109408/>

Elektronické zdroje:

AUTORSKÝ KOLEKTIV KST. Z tiskové konference ministra spravedlnosti konané 28.12. 2010 o tzv. „rychlé novele“. s. 13-15. *Soudní tlumočnick* [online]. 2010. Druhé vydání. Praha. [cit. 2013-11-05]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-0210-13-web2.pdf>

AUTORSKÝ KOLEKTIV KST. Jednodenní kurzy pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem. s. 55. *Soudní tlumočnick* [online]. 2012. Mimořádné dvojčíslo. Praha. [cit. 2013-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-2012-16-web.pdf>

BRADÁČ, A. K odměňování znalecké činnosti v ČR . s. 83-91. *Soudní tlumočnick* [online]. 2012. Mimořádné dvojčíslo. Praha. [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/st-2012-16-web.pdf>

ISIT, *Improving Police and Legal Interpreting 2011-2012 Final Report*. s. 83-84. [online]. 2012. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.isitparis.fr/documents/ImPLI/Final_Report.pdf

LARCHET K. a PÉLISSE J., « *Une professionnalisation problématique : les experts judiciaires interprètes-traducteurs* », *Formation emploi*. s. 12. [Online]. 2009. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://formationemploi.revues.org/2051>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Jak mám postupovat, chci -li se stát soudním tlumočnickem?* [online]. 2013. [cit. 2013-09-10]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=5119&d=9254>

PAŘALOVÁ, V. *Pojištění odpovědnosti za škodu*. [online]. 2014. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=10

ROZSYPAL, K. Za vyšší úroveň tlumočení u soudů a veřejných orgánů. s. 22-23. *Soudní tlumočnick*. [online]. 2009. První vydání. Praha. [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/soudni-tlumocnik-1-09.pdf>

SFT (Syndicat national des traducteurs professionnels), *Foire aux questions*, [online]. 2012. [cit. 2013-10-09]. Dostupné z: http://www.sft.fr/faq-experts-de-justice.html#.U1OIWIV_tRE

SCHOVANCOVÁ, J. Žádost adresovaná ministrovi vnitra ve věci dodržování platné právní úpravy na útvarech policie ČR při stanovení odměny soudním tlumočnickům. s. <http://www.univ-lyon3.fr/d-u-traducteur-interprete-juridique--366365.kjsp?RH=DRO-ACCUEIL> [cit. 2013-04-12]

41-45. *Soudní tlumočník*. [online]. 2009. Druhé vydání. Praha. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/tlumocnik-2-s36-52-2.pdf>

TELEC, I. (16. 12 2010). Správní trestání znalců a tlumočnicků. *Právní rádce*. [online]. 16. 12 2010. [cit. 2013-11-04]. Dostupné z: <http://pravmiradce.ihned.cz/c1-48644770-spravni-trestani-znalcu-a-tlumocniku-sup-1-sup>

ULLRICH, L. (26. 10 2011). Měla by se ČR inspirovat slovenskou právní úpravou znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti? *Právní rádce*. [online]. 26. 10 2011. [cit. 2013-11-18] Dostupné z: <http://pravmiradce.ihned.cz/c1-53404040-mela-by-se-cr-inspirovat-slovenskou-pravni-upravou-znalecke-tlumocnicke-a-prekladatelske-cinnosti%3E>

<http://www.agence-traduction.com/legislation> [cit.2014-02-24]

http://www.courdecassation.fr/informations_services_6/listes_experts_judiciaires_8700.html [cit. 2014-04-08]

<http://www.courdecassation.fr/IMG///Mise%20C3%A0%20jour%20du%2025.03.2014%20de%20la%20liste%20nationale.pdf> [cit. 2014-04-08] s. 100-106

https://e-justice.europa.eu/content_find_a_legal_translator_or_an_interpreter-116-fr-maximizeMS-cs.do?clang=cs&member=1 [cit. 2013-03-23]

<http://www.kstcr.cz> [cit. 2014-04-05]

<http://www.kstcr.cz/attachments/prilohy-obecne/priloha/dolozka.htm> [cit. 2014-28-04]

<http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>

<http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=5119&d=9254>

<http://www.revue-experts.fr/>

http://www.sft.fr/experts-de-justice.html#.U0PWvqh_tRE [cit. 2013-04-11]

<http://www.sft.fr/> [cit. 2013-10-09]

<http://www.sft.fr> [cit. 2014-04-05]

http://www.sft.fr/conseils-aux-experts-de-justice.html#.U0IF8VV_tRE [cit. 2013-10-09]

http://www.sft.fr/conseils-aux-experts-de-justice.html#.U1OgXIV_tRE [cit. 2013-11-24]

<http://www.unice.fr/asure/dotclear/index.php?2007/02/13/142-diplome-universitaire-formation-juridique-des-experts-traducteurs-interpretes> [cit. 2013-04-12]

<http://www.univ-lyon3.fr/d-u-traducteur-interprete-juridique--366365.kjsp?RH=DRO-ACCUEIL> [cit. 2013-04-12]

<http://www.univ-paris3.fr/bienvenue-sur-le-site-delesit63854.kjsp?RH=1256292557774>
[cit. 2013-04-12]

Ústní zdroje

PhDr. Dana Hypšová, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-15-08].

Martine Cano, *Ústní zdroj*. [cit. 2013-10-10].